



# Miljøgodkendelse, § 12 stk. 2

## 13. august 2013

Langegyde 16, 5631 Ebberup



**ASSENS**  
KOMMUNE

Ejendommen Langegyde 16, 5631 Ebberup (luftfoto 2012)



Emne	Data
<b>Ansøger og ejer</b>	Carsten Flædekær, Langegyde 16, 5631 Ebberup
<b>Bedriftens navn og adresse</b>	Langegyde 16, 5631 Ebberup
<b>Matrikelnummer og ejerlav</b>	35c m.fl., Sønderby By, Sønderby
<b>Virksomhedens art</b>	14610 Avl af smågrise
<b>Godkendelsesbetegnelse</b>	§ 12, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug
<b>CHR-nummer</b>	98989
<b>CVR</b>	6271 6851
<b>Kontaktperson</b>	Carsten Flædekær, tlf. 2344 9606, cf23449606@yahoo.dk
<b>Rådgiver/konsulent</b>	Lykke Pilegaard, Centrovice, tlf. 2479 6864, lyp@centrovice.dk
<b>Godkendelsesmyndighed</b>	Assens Kommune, (By, Land & Kultur), Miljø & Natur, Rådhus Allé 5, 5610 Assens, as- sens@assens.dk
<b>Sags ID</b>	Acadre sagsnr. 13/1272
<b>Miljømedarbejder</b>	Trine Bonrud Helleskov, Tlf. 6474 6890, tbnie@assens.dk
<b>Beregningsværkstøj</b>	Interface version: 1.9 Uploadet: 13.03.2013 FarmN version: 3.1 - Beregningsmotor: 1.9

1. Indledning	5
2. Afgørelse: § 12-miljøgodkendelse	6
3. Vilkår for godkendelse	6
3.1 Indretning og drift	6
3.2 Årsproduktion	7
3.3 Energi- og vandforbrug	7
3.4 Gødningshåndtering og -opbevaring	7
3.5 Bedste tilgængelige teknik	7
3.6 Lugt	8
3.7 Transport	8
3.8 Spildevand og overfladevand	8
3.9 Uheld og risici	8
3.10 Støj	9
3.11 Fluer og skadedyr	9
3.12 Støv	9
3.13 Markdrift generelt	10
3.14 Markdrift kvælstof	10
3.15 Egenkontrol	10
3.16 Ophør af drift	11
4. Retsbeskyttelse	11
5. Offentliggørelse	11
6. Klagevejledning	11
7. Bilag	12
8. Meddelelse om afgørelse sendes til	13
9. Miljøvurdering af ansøgning om miljøgodkendelse	15
9.1 Formål	15
9.2 Grundforhold	15
9.3 Ansøger og ejerforhold	17
9.4 Lokalisering	17
9.4.1 Faste afstandskrav	17
9.4.2 Landskab og planforhold	18
9.5 Drift	19
9.6 Foder	19
9.7 Gødningsproduktion og -håndtering	19
9.8 Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg	20
9.8.1 Ammoniaktab fra stald og lager	20
9.8.2 Naturområder	21
9.8.3 Staldlugt	23
9.8.4 Transport	27
9.8.5 Lys	28
9.8.6 Støj	28
9.8.7 Støv	29
9.8.8 Fluer og skadedyr	29
9.9 Døde dyr	30



9.10 Udspretningsarealer	30
9.10.1 Natura 2000 områder	32
9.10.2 Nitrat til overfladevand	35
9.10.3 Nitrat til grundvand	38
9.10.4 Fosfor	39
9.10.5 Randzoner	41
9.11 Bilag IV-arter på udbringningsarealet	41
9.12 Bedste tilgængelige teknik	42
9.12.1 Management	42
9.12.2 Foder	42
9.12.3 Bedste tilgængelige staldteknologi	43
9.12.4 Forbrug af vand og energi	45
9.12.5 Opbevaring/behandling af husdyrgødning	45
9.12.6 Udbringningsteknik	45
9.13 Affald og kemikalier	46
9.13.1 Fast affald	46
9.13.2 Olie- og kemikalieaffald	47
9.14 Spildevand	47
9.15 Ophør	47
9.16 Sammenfatning	47
9.17 Offentlighed/naboorientering	48

## 1. Indledning

Carsten Flædekær, Langegyde 16, 5631 Ebberup har ansøgt om miljøgodkendelse til udvidelse af dyreholdet fra 213,6 dyreenheder (DE) til 331,6 DE. Dyreholdet består af søer, smågrise og slagtesvin/polte. Ansøgningen er første gang indsendt til Assens Kommune den 21. februar 2013 via det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk.

Den 8. december 2009 meddelte Assens Kommune en § 11 miljøgodkendelse til Langegyde 16 på 680 søer og 18.600 smågrise (7,2 – 31 kg) svarende 247,4 DE, som er udnyttet. Ifølge husdyrgodkendelseslovens § 26, stk. 2 skal kommunen vurdere den samlede udvidelse siden 1. januar 2007, dog højst over en 8-årig periode. Derfor tages der i ansøgningens nudrift udgangspunkt i en forhåndsvurdering fra 6. juni 2003, der lød på 15.375 smågrise (7 – 30 kg) og 615 søer svarende den gang til 231 DE og i dag til 213,6 DE.

Der søges nu om udvidelse til 800 søer, 28.000 smågrise (7,3 – 32 kg) og 200 slagtesvin (32 – 107 kg), hvilket svarer til 331,6 DE.

Miljøgodkendelsen omfatter alene Langegyde 16, hvor det ansøgte dyrehold opstaldes. Desuden omfatter miljøgodkendelsen alle 206,8 ha ejet og forpagtet landbrugsjord knyttet til CVR nr. 6271 6851. Den 11. maj 2010 meddelte Assens Kommune ejendommens arealer, en § 16 miljøgodkendelse. På tidspunktet for arealgodkendelse var udbringningsarealet på 163,1 ha. Med det ansøgte vil størstedelen af husdyrgødningen blive afsat på egne og forpagtede arealer, mens husdyrgødning svarende til 42,1 DE eller 63,2 DE skal afsættes uden for bedriften, alt efter hvor meget kvæggylle bedriften modtager.

Udvidelsen af dyreholdet er omfattet af § 12, stk. 2 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug<sup>1</sup> (husdyrgodkendelsesloven).

Det er oplysningerne og beskrivelsen i ansøgningen og miljøvurderingen, der er beskrevet i den efterfølgende redegørelse, som danner grundlaget for meddelelse af miljøgodkendelsen.

Assens Kommune vurderer, at der kan meddeles godkendelse til det ansøgte i henhold til de gældende regler i husdyrgodkendelsesloven med tilhørende bekendtgørelser og vejledninger fra Miljøstyrelsen.

Godkendelsen indeholder en række konkrete individuelle vilkår for virksomhedens indretning og drift. Vilkårene skal medvirke til at sikre:

- at husdyrbruget drives og indrettes i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet og miljøredegørelsen
- at kravet om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager overholdes
- at yderligere miljøkrav fastsat på grundlag af kommunens vurdering af ansøgningsmaterialet overholdes
- at nedsætte risikoen for, at der forekommer forurening eller gener ud over de forventede ifølge miljøvurderingen.

---

<sup>1</sup> Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer.

## **2. Afgørelse: § 12-miljøgodkendelse**

Assens Kommune godkender hermed en årlig produktion bestående af 800 søer, 28.000 smågrise (7,3 – 32 kg) og 200 slagtesvin (32 – 107 kg) i alt svarende til 331,6 DE, og tilhørende arealer på landbrugsejendommen matr. nr. 35c m.fl., Sønderby By, Sønderby, beliggende Langegyde 16, 5631 Ebberup. Udvidelsen skal ske i eksisterende staldanlæg og ved forlængelse af de to smågrisestalde.

Miljøgodkendelsen meddeles under forudsætning af, at gældende regler på området og nedenstående vilkår overholdes. Godkendelsen omfatter hele virksomheden med de aktiviteter der hører ind under CVR nr. 6271 6851.

Godkendelsen af svineproduktionen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden for 2 år fra dato. Opførelse af kornsilo og foderanlæg i enden af drægtighedsstalden skal være etableret senest 5 år fra dato. Tidligere miljøgodkendelser bortfalder med meddelelsen af denne godkendelse – vilkårene skal dog overholdes indtil denne godkendelse er udnyttet.

Assens Kommune understreger at godkendelsen først må udnyttes fuldt ud når der er fundet en løsning på afsætningen af husdyrgødning svarende til 10,7 eller 31,8 DE – alt efter hvor meget kvæggylle der modtages. Afsættes husdyrgødningen til 3. mandsarealer skal disse arealer forinden vurderes af Assens Kommune og evt. godkendes efter § 16 i husdyrgodkendelsesloven. Det samme gør sig gældende hvis der erhverves flere udspretningsarealer til bedriften.

Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til bestemmelserne i § 12, stk. 2 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og lovebekendtgørelse nr. 879 af 26. juni 2010 om miljøbeskyttelse med senere ændringer.

Miljøgodkendelsen skal, jf. § 17 i bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug, regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første revurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år fra tidspunktet for meddelelse af godkendelsen. Proceduren for revurdering igangsættes af Assens Kommune.

Forudsætningerne for godkendelsen findes i den fremsendte ansøgning gennem husdyrgodkendelse.dk med skemanummer 49512 og tilhørende bilag. Godkendelsen meddeles med følgende vilkår:

## **3. Vilkår for godkendelse**

### **3.1 Indretning og drift**

- 3.1.1 Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet og den miljøtekniske beskrivelse med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.
- 3.1.3 Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

- 3.1.4 Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at lejer holdes tørre og at staldene holdes rene.
- 3.1.5 Drikkevandssystemet skal vedligeholdes således, at unødigt vandspild undgås.

### **3.2        *Årsproduktion***

- 3.2.1 Svineproduktionen tillades med et dyrehold på maksimalt 331,6 DE, svarende til 800 årssøer, 28.000 smågrise (7,3 – 32 kg) og 200 slagtesvin (32 – 107 kg).
- 3.2.2 Den godkendte husdyrproduktion skal fordeles jævnt over hele året, dog med mulighed for variation inden for de enkelte dyregrupper på højst 10 %, så længe det maksimale antal DE ikke overstiger 331,6 DE.

### **3.3        *Energi- og vandforbrug***

- 3.3.1 Dokumentation for elforbrug skal kunne fremvises ved miljøtilsyn på bedriften i ansøgningen er opgivet et årligt forbrug på 530.000 kWh.
- 3.3.2 Tilsynsmyndigheden kan stille krav om, at der udarbejdes en energirapport for bedriften af en energikonsulent for at optimere energiforbruget, hvis energiforbruget lægger væsentlige over hvad der kan forventes.
- 3.3.3 Dokumentation for vandforbrug skal kunne fremvises ved miljøtilsyn på bedriften i ansøgningen er opgivet et årligt forbrug på 16.000 m<sup>3</sup>.

### **3.4        *Gødningshåndtering og -opbevaring***

- 3.4.1 Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
- 3.4.2 Der skal være opbevaringskapacitet til minimum 9 måneders gylleproduktion.

### **3.5        *Bedste tilgængelige teknik***

- 3.5.1 Ved substitution (erstatning med noget andet) af råvarer og hjælpestoffer skal virksomheden dokumentere, at substitutionen sker til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer.
- 3.5.2 Anlæg, der er særligt energiforbrugende, f.eks. foderanlæg, kompressorer, ventilation m.m. skal kontrolleres og vedligeholdes således, at de altid kører energimæssigt optimalt.
- 3.5.3 Ejendommens gyllebeholdere skal være med fast overdækning.
- 3.5.4 Gyllekanalerne i drægtighedsstalden i alt 1.000 m<sup>2</sup> skal være forsynet med køleslanger, der er forbundet med en varmepumpe.
- 3.5.5 Varmepumpen skal levere en årlig køleydelse på mindst 105.120 kWh (min. køleeffekt af varmepumpe: 7,2 kW. Varmpumpe installeret: 42 kW).
- 3.5.6 Der skal være monteret en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energi-måleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registrerer den månedlige og årlige ydelse målt i kWh.
- 3.5.7 Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
- 3.5.8 Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

### **3.6 Lugt**

- 3.6.1 Husdyrproduktionen må ikke give anledning til væsentlige lugtgener uden for ejendommens areal.
- 3.6.2 Såfremt der efter kommunens vurdering opstår lugtgener, der vurderes at være større, end det der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal gennemføres tiltag til afhjælpende foranstaltninger. Dette kan for eksempel bestå i en reduktion af antal dyr på stald eller forbedret renseteknik.
- 3.6.3 Højden på afkast nr. 1, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c, 3a, 3b og 3d skal minimum være 7 meter over terræn, afkast nr. 3c2 skal minimum være 8,5 meter over terræn, og afkast nr. 5a, 7a1, 7a2, 7a4, 7a5, 8a1, 8a2, 8b1, 8b2, 8c1, 8c2, 8d1 og 8d2 skal være minimum 8 meter over terræn.
- 3.6.4 Der skal monteres miljøkryds i de 10 ventilationsafkast i farestalden: 1, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c, 3a, 3b, 3c2 og 3d.

### **3.7 Transport**

- 3.7.1 Der må ikke ske transport af gylle med traktor gennem Sønderby, Ebberup, Snave og Brydegård på søn- og helligdage.
- 3.7.2 Transport af gylle på offentlig vej over længere afstande skal så vidt muligt ske med lastbil.
- 3.7.3 Flytning af gylle fra den ene lagetank til den anden må kun ske i tidsrummet fra kl. 7 til kl. 18.

### **3.8 Spildevand og overfladevand**

- 3.8.1 Tagvand og overfladevand fra eksisterende stalde og befæstede arealer kan afledes som hidtil. Hvis det befæstede areal ønskes øget, skal Miljø og Natur, Team Jord og Vand kontaktes på 6474 7511.
- 3.8.3 Spildevand fra rengøring af stalde og lignende skal ledes til samletank eller gyllesystem og anvendes i henhold til reglerne for husdyrgødning.
- 3.8.4 Vask af maskiner og redskaber uden gødningsrester skal ske på fast vaskeplads. Vaskevandet kan, mod særskilt tilladelse, udledes til dræn. Dog skal vandet forinden udløbet gennemgå rensning i et veldimensioneret sandfang og en godkendt olie-/benzinudskiller.
- 3.8.5 Al vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester og pesticidrester skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder. Udbringning skal ske jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning af husdyrgødning.

### **3.9 Uheld og risici**

- 3.9.1 Ved driftsuheld, hvor der kan opstå risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til Alarmcentralen, tlf. 112 og efterfølgende straks at underrette tilsynsmyndigheden: Assens Kommune, Miljø og Natur tlf. 6474 7511 (i dagtimerne).
- 3.9.2 Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan, som oplyser, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

*Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:*



- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at ”stoppe ulykken/uheldet” og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Planen skal indsendes til tilsynsmyndigheden senest 3 måneder efter denne godkendelse er taget i brug.

### 3.10 Støj

- 3.10.1 Virksomhedens samlede bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau mål i dB(A) og målt i ethvert punkt på opholdsarealer ved nabobeboelse må ikke overstige følgende værdier:

<b>Mandag-fredag</b> kl. 7-18 (8 timer)	<b>Alle dage</b> kl. 18-22 (1 time)	<b>Alle dage</b> kl. 22-7 (1/2 time)	<b>Alle dage</b> kl. 22-7
<b>Lørdag</b> kl. 7-14 (7 timer)	<b>Lørdag</b> kl. 14-18 (4 timer)		Maksimal værdi
	<b>Søn- og helligdag</b> kl. 7-18 (8 timer)		
<b>55 dB(A)</b>	<b>45 dB(A)</b>	<b>40 dB(A)</b>	<b>55 dB(A)</b>

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

- 3.10.2 Virksomheden skal for egen regning dokumentere, at støjvilkåret overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet, dog højst en gang årligt. Målingen eller beregningen skal udføres efter de gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen og af et akkrediteret laboratorium.
- 3.10.3 Ventilationsanlægget skal vedligeholdes og renholdes, så unødige støjgener undgås.

### 3.11 Fluer og skadedyr

- 3.11.1 Der skal foretages effektiv fluebekæmpelse på ejendommen. Som minimum skal det være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.
- 3.11.2 Effektiv rottebekæmpelse skal foretages af autoriseret skadedyrsbekæmper.
- 3.11.3 Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

### 3.12 Støv

- 3.12.1 Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

- 3.12.2 Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning/aflæsning af foder undgås.

### **3.13 Markdrift generelt**

- 3.13.1 Der skal til enhver tid overfor Assens Kommune kunne fremlægges sædskifte- og gødningsplaner, som kan dokumentere, at gødningen udbringes i henhold til reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen.
- 3.13.2 Den samlede gødningsmængden, som skal afsættes uden for bedriften er på maksimalt 63,2 DE svarende til 5.950 kg N og 1.600 kg P.
- 3.13.4 Udspreddning af husdyrgødning på egne og forpagtede arealer skal følge anvisningerne i de obligatoriske mark- og gødningsplaner, som skal være tilpasset vilkårene i denne godkendelse.
- 3.13.5 Der kan benyttes følgende virkemidler ved udbringning af 289,6 DE husdyrgødning fordelt på 268,4 DE svinegylle og 21,2 DE kvæggylle:
- 1,1 % ekstra efterafgrøder
  - 0,9 % reduceret kvælstofnorm
- De ekstra efterafgrøder skal etableres ud over det de generelle regler foreskriver. For arealer med ekstra efterafgrøder gælder samme regler for nedpløjning mv. som for efterafgrøder etableret efter de generelle regler om plantedække.
- 3.13.6 Der kan benyttes følgende virkemidler ved udbringning af 289,6 DE husdyrgødning – kun svinegylle:
- 2,5 % ekstra efterafgrøder
  - 1,1 % reduceret kvælstofnorm
- De ekstra efterafgrøder skal etableres ud over det de generelle regler foreskriver. For arealer med ekstra efterafgrøder gælder samme regler for nedpløjning mv. som for efterafgrøder etableret efter de generelle regler om plantedække.

### **3.14 Markdrift kvælstof**

- 3.14.1 Der må maksimalt udbringes husdyrgødning på ejendommens ejede og forpagtede arealer svarende til en gødningsproduktion på 289,6 DE/planår (1/8 – 31/7) og således, at der på ejendommens arealer ikke udbringes mere husdyrgødning/ha, end hvad der svarer til 1,4 DE/ha. Der må derudover ikke tilføres ejendommens arealer kvælstof fra anden organisk gødning som f.eks. spildevandsslam, affald m.m.
- 3.14.2 Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation herfor for de seneste 5 år f.eks. i form af kopier af de indsendte gødningsregnskaber eller ansøgninger vedrørende enkeltbetalingsordningen.

### **3.15 Egenkontrol**

- 3.15.1 Dokumentation i form af kvitteringer, mark-, sædskifte- og gødningsplaner, forpagtningsaftaler m.v. skal opbevares i mindst 5 år og forevises kommunen på forlangende. Disse oplysninger fremgår af gødningsregnskab og ansøgning om enkeltbetalingsordning.
- 3.15.2 Gyllekøling: Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certifikat om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende:
- Afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmerne samt sikkerhedsanordningen
  - Kontrol af kølekredsens ydelse

- 3.15.3 Gyllekøling: Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 3 uger.
- 3.15.4 Gyllekøling: Registreringen af datalogger, logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

### **3.16 Ophør af drift**

Ved ophør af driften, skal virksomheden foretage oprydning i et sådan omfang, at forureningsfare undgås, blandt andet skal virksomheden tømme gyllebeholdere, fortanke og gyllekanaler og udbringe tilbageværende husdyrgødning som gødning.

## **4. Retsbeskyttelse**

Ifølge § 40 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug må tilsynsmyndigheden ikke meddele påbud eller forbud efter § 39, før der er forløbet 8 år efter meddelelsen af en godkendelse, medmindre der er begået grundlæggende sagsbehandlingsfejl eller givet grundlæggende fejlagtige oplysninger, som nødvendiggør, at afgørelsen skal ændres.

## **5. Offentliggørelse**

Miljøgodkendelsen annonceres i Lokalavisen i Assens Kommune og offentliggøres samtidigt på [www.assens.dk](http://www.assens.dk) under Miljø & Natur, Landbrug tirsdag den 13. august 2013.

## **6. Klagevejledning**

### **Frist for at indgive klage § 79.**

Du kan klage over afgørelsen inden for fire uger, fra afgørelsen er offentliggjort. Det betyder at, klagefristen udløber **tirsdag den 10. september 2013** ved kontortids ophør.<sup>2</sup>

### **Hvordan klager du? § 77**

Du skal sende en skriftlig klage til Assens Kommune, Rådhus Allé 5, 5610 Assens, eller på mailadresse: [assens@assens.dk](mailto:assens@assens.dk). Assens Kommune videresender den til Natur- og Miljøklagenævnet med kopi af sagens akter og med de bemærkninger, klagen måtte give anledning til.

### **Klagegebyr**

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. Du modtager en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra Assens Kommune. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling.

Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside, [www.nmkn.dk/vejledninger/gebyrvejledning](http://www.nmkn.dk/vejledninger/gebyrvejledning).

---

<sup>2</sup> Åbningstider: Mandag - Onsdag: 10.00 -15.00, Torsdag:10.00 -17.00 og Fredag: 10.00 - 13.00.

### **Hvem kan klage? § 84-87**

Adressaten for afgørelsen, enhver, som har en individuel, væsentlig interesse i sagen, offentlige myndigheder, lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen, samt landsdækkende foreninger og organisationer, der som hovedformål har at beskytte natur og miljø eller varetager væsentlige rekreative interesser.

Natur- og Miljøklagenævnet kan kræve dokumentation for foreningers og organisationers klageberettigelse.

### **Virkning af at der klages § 80-81**

En klage over en godkendelse efter § 12 har ikke opsættende virkning, medmindre afgørelsen indeholder vilkår efter § 27, stk. 1, nr. 3 eller stk. 2. Det betyder, at godkendelsen kan udnyttes, inden klagen er afgjort. Udnyttelsen sker dog for egen regning og risiko, da Natur- og Miljøklagenævnet kan ændre afgørelsen.

### **Indbringelse for domstolene § 90**

Du kan indbringe Natur- og Miljøklagenævnets afgørelser for domstolene. En sådan retssag skal være anlagt inden 6 måneder, regnet fra samme dato som klagefristen. Uanset om du anlægger retssag, er du forpligtet til at rette dig efter Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse, indtil domstolen måtte bestemme noget andet.

Vejledning om klage til Natur- og Miljøklagenævnet finder du på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside,  
[http://www.nmkn.dk/Vejledninger/Til\\_borgere/Klagevejledning\\_Borgere\\_fra1august.htm](http://www.nmkn.dk/Vejledninger/Til_borgere/Klagevejledning_Borgere_fra1august.htm)



Trine Bonrud Helleskov  
Miljømedarbejder, Agronom

## **7. Bilag**

- Bilag 1: Ansøgningsskema fra husdyrgodkendelse.dk
- Bilag 2: Miljøansøgning, miljøteknisk redegørelse
- Bilag 3: Anlægstegning
- Bilag 4: Oversigtskort
- Bilag 5: Arealoversigt
- Bilag 6: Alternativer – 3 stk.
- Bilag 7: OML-lugtberegning i OU
- Bilag 8: Status på naturområde – kat. 3, mose

## 8. Meddelelse om afgørelse sendes til

Navn	Adresse	By	Andet
Per Ellemann	Kirkebakken 1	5631 Ebberup	
Ole Carsten Andersen	Lille Lundager 8	5610 Assens	Ejer Kirkebakken 3
Louise Cecilie Bornhøft Schlüsen & Tommy Andersen	Kirkebakken 3	5631 Ebberup	
Karsten Møller Andersen	Kirkebakken 4	5631 Ebberup	
Bodil Nielsen & Jens Peter Vestergaard Madsen	Kirkebakken 6	5631 Ebberup	
Julie Hjorth Saxild & Thomas Bork Kristoffersen	Kirkebakken 7	5631 Ebberup	
Laila Ramdal Christiansen	Kirkebakken 8	5631 Ebberup	
Lone & John Madsen	Kirkebakken 9	5631 Ebberup	
Kjeld Viktor Hansen	Kirkebakken 10	5631 Ebberup	
Knud Jensen	Kirkebakken 11	5631 Ebberup	
Inger Kirstine Eriksen	Kirkebakken 12	5631 Ebberup	
Hans Henning Eriksen	Kirkebakken 13	5631 Ebberup	
Ingelise & Arne Ole Rasmussen	Kirkebakken 17	5631 Ebberup	
Sønderby Menighedsråd, c/o Laila Aagaard Nielsen	Holmen 8	5620 Glamsbjerg	Ejer Kirkebakken 19
Ole Marquard Pedersen	Langegyde 1	5610 Assens	
Kirsten Jensen	Langegyde 2	5610 Assens	
Niels Peter Rosenkjær	Langegyde 3	5610 Assens	
Benny Uglvig Madsen	Langegyde 4	5610 Assens	
Anders Bov Beyer Hansen	Langegyde 6	5610 Assens	
Albert Rasmussen	Langegyde 11	5631 Ebberup	
Arne Richard Hviid	Flædekærvej 12	5631 Ebberup	
Ole Find Olsen	Søvangen 3	5631 Ebberup	
Jørgen Hestholm	Søvangen 5	5631 Ebberup	
Pernille Hinnerup Jensen & Egil Rausner	Søvangen 7	5631 Ebberup	
Lena & Karsten Stig Nielsen	Søvangen 9	5631 Ebberup	
Bent Kristiansen	Søvangen 11	5631 Ebberup	
Kathe & Hans Henrik Møller Madsen	Søvangen 13	5631 Ebberup	
Jens Ole Christensen	Søvangen 15	5631 Ebberup	
Lone & Brian Jakobsen	Søvangen 17	5631 Ebberup	
John Bo Jacobsen	Søvangen 23	5631 Ebberup	
Niels Jørgen Rasmussen	Søvangen 27	5631 Ebberup	
Randi Fogelberg	Ellemosevej 16	5620 Glamsbjerg	Ejer Søvangen 29
Aase Villefrance Beier Andresen	Søvangen 31	5631 Ebberup	
Brian Christiansen	Søvangen 33	5631 Ebberup	
Kurt Larsen	Søstien 3	5631 Ebberup	
Marie-Louise & Peter Rasmussen	Rybergsvej 42	5631 Ebberup	Ejer Søstien 7
Bror Bækmark Panduro Petersen	Søstien 9	5631 Ebberup	
Karina Larsen Seidelin & Martin Ulrik Hansen	Fåborgvej 82	5610 Assens	

Helle Yvonne Nielsen & Per Viggo Mikkelsen	Fåborgvej 86	5610 Assens	
Søren Christian Sørensen	Fåborgvej 88	5610 Assens	
Lissi & Bent Erik Stoubæk	Fåborgvej 92	5610 Assens	
Villy Bøgelund Hansen	Fåborgvej 94	5610 Assens	
Steffen Andersen	Fåborgvej 96	5610 Assens	
Bjarne Jensen	Fåborgvej 98	5610 Assens	
Kæte Jørgensen	Egevej 6	5683 Haarby	Ejer Fåborgvej 100 (5610)
Lene Ploug Jørgensen & Torben Askholm Rahlf Hansen	Fåborgvej 102	5610 Assens	
Henrik Bo Lauritsen	Fåborgvej 108	5610 Assens	
Ivan Rothmann	Fåborgvej 112	5631 Ebberup	
Winni & Peter Jakobsen	Fåborgvej 129	5610 Assens	
Lars Wigelsen Holsøe	Fåborgvej 133	5610 Assens	
Jørgen Hansen	Fåborgvej 135	5610 Assens	
Bo Andersen	Fåborgvej 143	5631 Ebberup	
Gry & Carsten Wolff	Gudøgyden 12	5631 Ebberup	
Embedslægen Region Syddanmark	Sorsigvej 35	6760 Ribe	syd@sst.dk
Danmarks Naturfredningsforening	Masnedøgade 20	2100 Kbh. Ø	dn@dn.dk, aa@dn.dk (hele afgørelsen via direkte link på hjemmeside)
Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité	Møllevangen 2	5492 Vissenbjerg	johannesjacobsen@webspeed.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Assens afdelingen v. Toni Reese Næsborg	Stationsvej 20	5683 Haarby	toni.reese@get2net.dk
Friluftsrådet	Fuglebakken 43	5610 Assens	sydfyn@friluftsradet.dk
Det økologiske Råd	Blegdamsvej 4B	2200 Kbh. N	husdyr@eco-council.dk
Naturstyrelsen			nst@nst.dk (hele afgørelsen)
Danmarks Sportsfiskerforbund			post@sportsfiskerforbundet.dk frodethorhauge@stofanet.dk
Danmarks Fiskeriforening	Nordensvej 3	7000 Fredericia	mail@dkfisk.dk
Dansk Ornitologisk Forening			natur@dof.dk assens@dof.dk
Carsten Flædekær	Langegyde 16	5631 Ebberup	cf23449606@yahoo.dk
Lykke Pilegaard, Centrovic	Damsbovej 11	5492 Vissenbjerg	lyp@centrovic.dk

## **9. Miljøvurdering af ansøgning om miljøgodkendelse**

### **9.1 Formål**

I det følgende skal det vurderes, om de virkemidler til forebyggelse og begrænsning af forurening, som fremgår af ansøgningen om udvidelse af husdyrbruget på landbrugsejendommen Langegyde 16, 5631 Ebberup, opfylder kravene gældende for følgende forhold angivet i nedenstående liste jf. godkendelsesloven og vejledning fra Miljøstyrelsen om miljøgodkendelse af husdyrbrug:

- Anvendelse af bedste tilgængelige teknik
- Beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestand af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som international naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særligt sårbart overfor næringsstoffer
- Begrænsning af eventuelle gener for naboer (lugt-, støj-, flue-, og lysgener, affaldsproduktion m.v.)
- Hensynet til de landskabelige værdier

Det skal vurderes om husdyrbruget, efter gennemførelse af den ansøgte udvidelse, lever op til de i loven fastsatte beskyttelsesniveauer for blandt andet ammoniak, lugt, fosfor og nitrat.

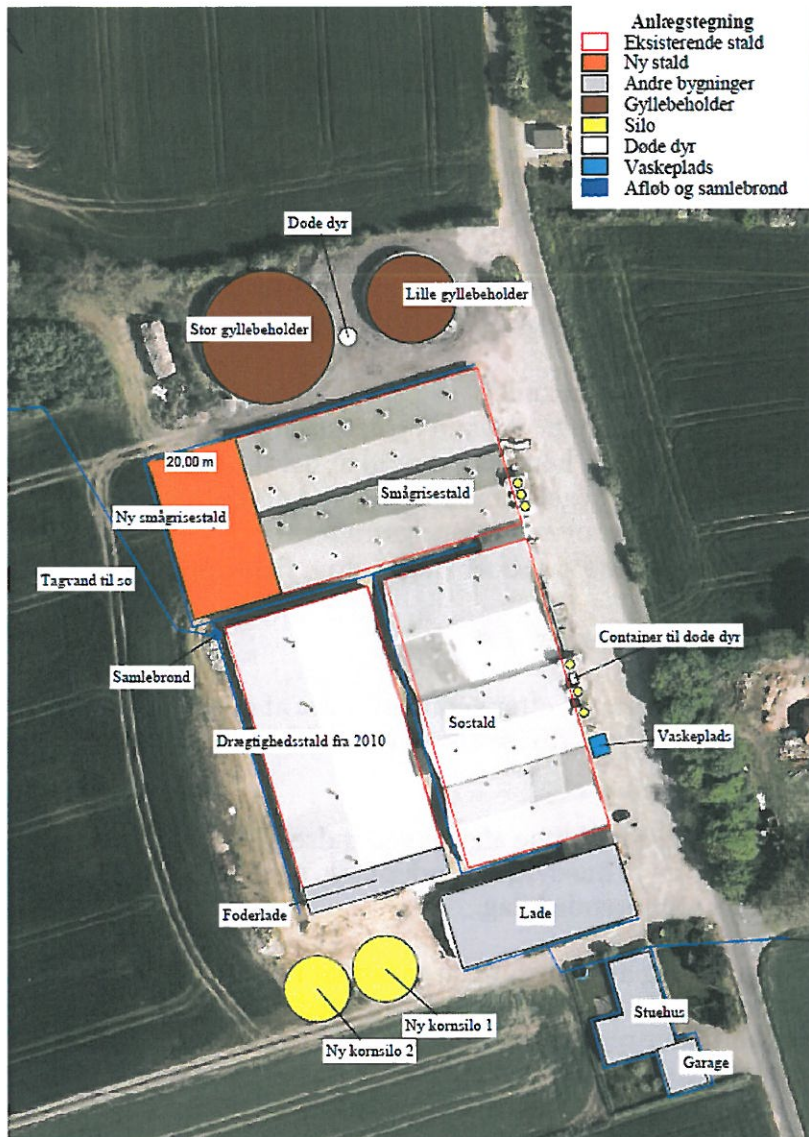
Vurderingsgrundlaget er oplysningerne afgivet ved indsendelse af det elektroniske ansøgningsskema nr. 49512 via husdyrgodkendelse.dk, som kommunen modtog den 21. februar 2013 med tilhørende bilag.

Bestemmelserne til vurdering af ansøgningen er fastsat i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, med tilhørende bekendtgørelser og vejledninger, herunder regler fastsat i habitatdirektivet. Husdyrbruget er omfattet af bestemmelserne i lovens § 12, stk. 2, idet der er søgt om godkendelse for mere end 270 DE, hvor over 90 % af dyreholdet består af søer med tilhørende smågrise eller 750 stipladser til søer.

I forbindelse med miljøvurderingen skal det ligeledes afgøres, hvorvidt det er nødvendigt at fastsætte konkrete individuelle vilkår, dels til sikring af, at oplysningerne i ansøgningen fastholdes og dels til sikring af, at virksomheden kan drives uden at medføre større forurening og gener end forventeligt, og som kan accepteres inden for rammerne af den gældende lovgivning.

### **9.2 Grundforhold**

Der er søgt om ændring og udvidelse fra et tilladt dyrehold bestående af en årsproduktion på 680 søer og 18.600 smågrise (7,2 – 31 kg) svarende til 247,4 dyreenheder (DE) til en årsproduktion bestående af 800 søer, 28.000 smågrise (7,3 – 32 kg) og 200 slagtesvin (32 – 107 kg) svarende til 331,6 DE.



Figur 1: Anlægsoversigt Langegyde 16 – fra ansøgningsmaterialet, se bilag.

Miljøgodkendelsen fra 2009 er udnyttet og dyreholdet i det eksisterende staldanlæg er derfor på 680 søer og 18.600 smågrise. Både i nudrift og i ansøgt drift går søer og smågrise på delvist spaltegulv, mens de ansøgte 200 slagtesvin/polte går på 25 – 49 % fast gulv. Der er etableret gyllekøling i drægtighedsstalden fra 2010.

Gødning i både nudrift og ansøgt drift er gylle, som opbevares i de to gyllebeholdere på ejendommen. Begge gyllebeholdere er med fast overdækning.

Husdyrgødningen bortskaffes ved udspredning på egne og forpagtede arealer, samt afsætning til aftalearealer. I alt er det i ansøgningen oplyst, at der er rådighed over 206,8 ha landbrugsjord, hvor der udbringes 289,6 DE husdyrgødning svarende til 1,4 DE/ha. Der afsættes hvad der svare til 31,4 DE husdyrgødning til Kirkebakken 13, 5631 Ebberup, som har en miljøgodkendelse til at modtage op til 39,5 DE husdyrgødning. De resterende 31,8 eller 10,7 DE husdyrgødning (alt efter om der mod-



tages 21,2 DE kvæggylle eller ej) skal afsættes uden for bedriften og arealerne skal forinden vurderes af Assens Kommune og evt. miljøgodkendes efter § 16 i godkendelsesloven.

Efter høring af udkastet til miljøgodkendelse havde beboerne på Søstien 3 en bemærkning til dette forhold. Beboerne spurgte om afsætningen af husdyrgødning ikke skulle være på plads før der kunne gives miljøgodkendelse. Assens Kommune ved af erfaring fra tidligere sager, at det ofte er svært for den enkelte landmand, at have alle aftaler om afsætning af husdyrgødning på plads ved ansøgning om miljøgodkendelse og inden denne gives. Derfor sætter Assens Kommune det som et vilkår i miljøgodkendelsen, at der skal være fundet en løsning på afsætningen af husdyrgødning før miljøgodkendelsen kan udnyttes fuldt ud.

### **9.3            *Ansøger og ejerforhold***

Ansøger er Carsten Flædekær.

Ifølge oplysninger fra CVR (Centrale Virksomheds Register) driver Carsten Flædekær virksomheden som en enkeltmandsvirksomhed. Startdato for selskabet oplyses at være den 1. juli 1983. Adresse for CVR nr. 6271 6851 oplyses som: Langegyde 16, Sønderby, 5631 Ebberup. Hovedbranchen er noteret med kode 14610, Avl af smågrise.

I ansøgningen er det oplyst, at Carsten Flædekær er driftsansvarlig og kontaktperson i forhold til miljøgodkendelsen.

### **9.4            *Lokalisering***

#### **9.4.1        *Faste afstandskrav***

Husdyrbruget ligger i landzone. Dette gælder både for staldanlæg og udspretningsarealer. Staldanlægget ligger sydøst for Assens og vest for Ebberup. Korteste afstand fra staldanlæg til byzone i Ebberup er ca. 840 meter. Nærmeste område i nærheden af staldanlægget, som er udpeget i Kommuneplan 2009 er Sønderby ca. 220 m fra øst for staldanlægget og har plannummer 1.3.BE.1. Sønderby er udpeget til at være et landsbyområde, hvor nuværende zonestatus er landzone og fremtidig zonestatus også er landzone. Landsbyområdet udgør samtidig en samlet bebyggelse jf. definitionen i bekendtgørelsens bilag 3.

Afstandskravet på 50 meter ifølge § 6, pkt. 3 til byzone, sommerhusområder og lokalplaner er dermed overholdt.



Fig. 2: Nærmeste naboer til Langegyde 16.

Den nærmeste nabo (Kirkebakken 1) til Langegyde 16 ligger øst for staldanlægget. Korteste afstand fra det eksisterende stald- og gødningsanlæg til Kirkebakken 1 er ca. 68 meter (stuehus). Fra Den Offentlige InformationsServer (OIS) er det noteret, at ejendommen benyttes til beboelse og den er dermed nærmeste enkelt bolig.

Afstandskravet på 50 meter i § 6, pkt. 4 til nabobeboelse er dermed overholdt.

Naboejendomme, der enten ejes af ansøger, eller er registreret med landbrugspligt, medtages ikke, når der skal foretages lugtvurdering jf. reglerne om det generelle beskyttelsesniveau.

#### 9.4.2 Landskab og planforhold

Den ansøgte udvidelse af dyreholdet sker både i eksisterende staldanlæg og ved forlængelse de eksisterende smågrisestalde (se figur 1). De to smågrisestalde forlænges med 20 meter mod vest, og der bygges i alt 700 m<sup>2</sup> i samme stil som de eksisterende bygninger. Assens Kommune vurderer, at byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt for husdyrbruget og kan opføres i tilknytning til det eksisterende bebyggelsesareal.

Ejendommen ligger i det der hedder "kystnærhedszonen", som er en beskyttelseszone efter naturbeskyttelsesloven. Ifølge Naturstyrelsen er det en national interesse, at de danske kyster bevares som åbne kyststrækninger. Der er derfor særlige regler i planloven for planlægning inden for den 3 km brede kystnærhedszone. I denne sag har kystnærhedszonen ikke nogen betydning, da der bygges i tilknytning til det eksisterende staldanlæg.

Den 12. juni 2012 gav Assens Kommune en tilladelse efter husdyrgodkendelseslovens § 19 til opførelse af en amerikaner kornsilo syd for den eksisterende drægtighedsstald. Samtidigt med den ansøgte udvidelse i dyreholdet søges nu om en amerikaner silo mere ved siden af den, der allerede er blevet givet tilladelse til (se figur 1). Ansøgningen om nr. to silo er behandlet separat efter husdyrgodkendelseslovens § 19 og tilladelsen er givet 7. maj 2013.

For at overholde lugtgenekriterierne (se under lugt, afsnit 9.8.3) forhøjes en række af ventilationsafkastene på staldbygningerne. Afkastene på farestalden forhøjes til 7 meter over terræn og et enkelt afkast forhøjes til 8,5 meter over terræn. Dette betyder at afkastene forhøjes med mellem 0,2 til 2,5 meter end de er i dag. På den eksisterende smågrisestald forhøjes et enkelt afkast med 0,2 meter til 8 meter over terræn. Afkastene på drægtighedsstalden og den nye del af smågrisestalden vil være 8 meter over terræn. Assens Kommune har foretaget en landskabelig vurdering af dette tiltag og vurderer, at det ikke vil få konsekvenser for det landskabelige indtryk primært på grund af bevoksningen omkring driftsbygningerne, men også linjerne i landskabet.

### **9.5      *Drift***

Staldanlægget vil være i drift hele døgnet 365 dage om året. Produktionen vil foregå kontinuert med jævn staldbelægning hele året. Vaskevand fra staldanlæg ledes til opbevaring i gyllebeholder. Det daglige arbejde vil foregå mellem kl. 6.00 og kl. 19.00.

### **9.6      *Foder***

Anvendt foder mængde og -sammensætning er afgørende for gødningsmængde og dennes indhold af næringsstoffer. Hvis ikke andet er oplyst gælder standardforudsætningerne i husdyrgodkendelse.dk, og det er tilfældet i denne ansøgning. Dermed stilles der ikke vilkår mht. fodringstiltag.

### **9.7      *Gødningsproduktion og –håndtering***

I ansøgningen er det oplyst, jf. Landbrugets Byggeblad nr. 95.03-03 (revideret 28.10.2009), at der i ansøgt drift vil blive produceret i alt 9.002 m<sup>3</sup> gylle (inkludativt regnvand og vand fra et befæstet areal).

Begge gyllebeholdere på ejendommen er overdækket, og ansøgers konsulent har oplyst, at der dermed kan trækkes 381 m<sup>3</sup> fra den udregnede mængde produceret gylle og mængden derfor kommer ned på 8.621 m<sup>3</sup>.

Kravet er 9 måneders opbevaringskapacitet, hvilket bliver derfor ca. 6.500 m<sup>3</sup>.

Gyllen skal opbevares i de to eksisterende gyllebeholdere på ejendommen, der til sammen har en kapacitet på 3.700 m<sup>3</sup>. Derudover rådes også over en gyllebeholder på Gudøgyden 12, 5631 Ebberup (lejes) med kapacitet til 1.000 m<sup>3</sup> og en på Kærumvej 21, 5610 Assens (ejes) med en kapacitet på 1.905 m<sup>3</sup>. Tilsammen er der en opbevaringskapacitet på 6.605 m<sup>3</sup>.

Kravet om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet er derfor overholdt.

En enkelt af de nabobemærkninger (Søstien 3), der indkom under høringen af ansøgningen om udvidelse på Langegyde 16, omhandlede opbevaringskapacitet og om den var tilstrækkelig. Naboerne bemærkede bl.a. at der "lånes plads hos en anden landmand". Det fremgår af ovenstående, at der samlet set er tilstrækkelig med opbevaringskapacitet med den lejede gyllebeholder på Gudøgyden 12 og en ejet på Kærumvej 21. I følgende den nuværende lovgivning er det fuldt ud lovligt at opbevare husdyrgødningen på andre ejendomme. Umiddelbart vil Assens Kommune bemærke, at hvis gyllebeholderen på Gudøgyden 12 ikke længere kan lejes opstår der et kapacitet problem, og derfor bør der findes en anden mere holdbar løsning på sigt f.eks. ved køb, afsætning til biogas mv. Det skal præciseres, at der ved leje af opbevaringskapacitet er krav om indgåelse af en skriftlig aftale af mindst 5 års varighed.

Efter høringen af udkastet havde beboerne på Søstien 3 yderligere bemærkninger til ovenstående. Beboerne spurgte om der var en lejeaftale med Gudøgyden 12, hvorfor lejeaftalen kun skulle være på 5 år, når retssikkerheden for en miljøgodkendelse er 8 år, samt om det er nok at kommunen bemærker, at det vil være en god ide at finde andre mulighed. Ansøgers konsulent har oplyst kommunen, at der er en 5-årige lejeaftale med Gudøgyden 12 og da det er generelt lovkrav stille vi som kommune ikke vilkår hertil. I denne sag ser vi heller ikke grundlag for, at der skulle være udfordringer med opbevaringskapaciteten. Erfaringsmæssigt er der en god kontrol med opbevaringskapaciteten ved miljøtilsyn og i øvrigt er der også det årlige gødningsregnskab der kontrolleres af Naturerhverstyrelsen.

Assens Kommune vurderer, at der ikke skal stilles yderligere vilkår til opbevaringskapacitet.

## **9.8 Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg**

Stald- og gødningsanlæg med husdyrbrug kan give anledning til forurening og gener inden for følgende områder:

- ammoniaktab fra stald og lager
- påvirkning af natur
- lugt
- transport
- lys
- støj
- støv
- fluer og skadedyr

### **9.8.1 Ammoniaktab fra stald og lager**

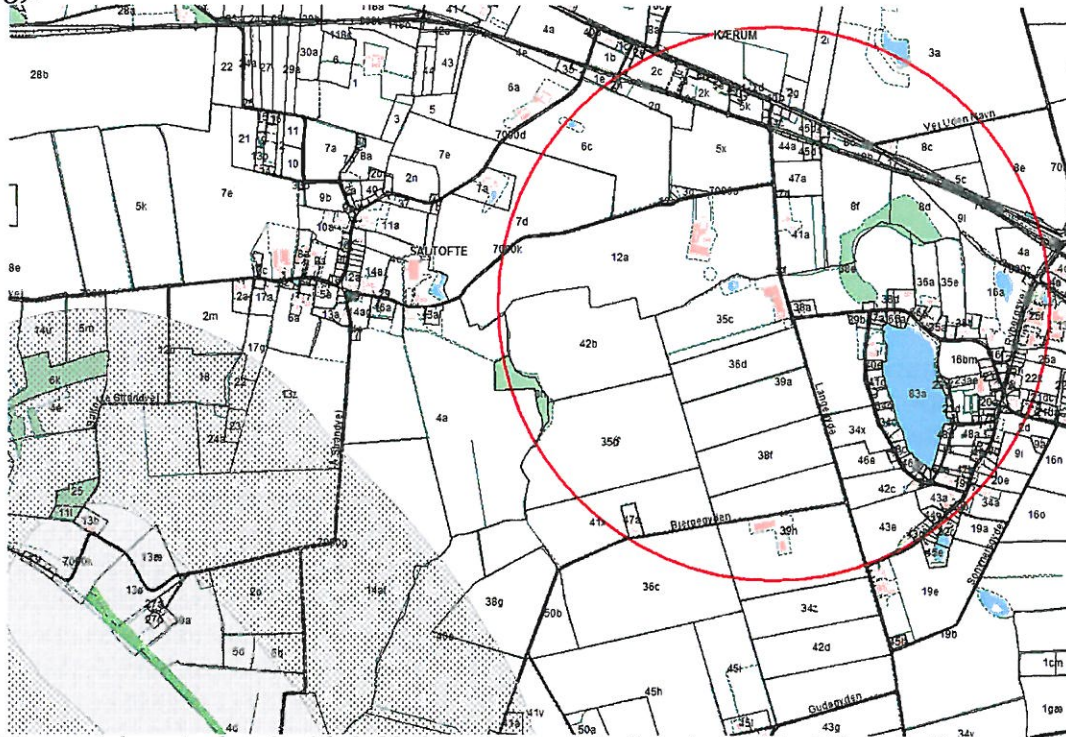
Da fyldestgørende ansøgning er indsendt i 2013 er der et generelt krav om 30 % reduktion af ammoniaktab fra stald og lager for søer og 20 % for smågrise målt i forhold til referencesystemet (bedste stald- og lagersystem) med normtal fra 2005/2006. Kravet gælder ved udvidelser, nyetableringer og ændringer af husdyrbrug over 75 DE.

I ansøgningen er der redegjort for overholdelse af det samlede krav om ammoniakreduktion i forhold til referencesystemet. Reduktionen er beregnet, således der udsendes ca. 6 kg N/år mindre, end det tilladte niveau efter gennemførelse af det generelle krav. Effekten skyldes primært gyllekøling i drægtighedsstalden og overdækning af gyllebeholderne.

Efter reduktion vil den samlede ammoniakemission fra stald og lager jf. ansøgningen være 3.109 kg N/år. Dette er 821 kg N/år mere end den beregnede emissionen fra produktionen i nudrift.

## 9.8.2 Naturområder

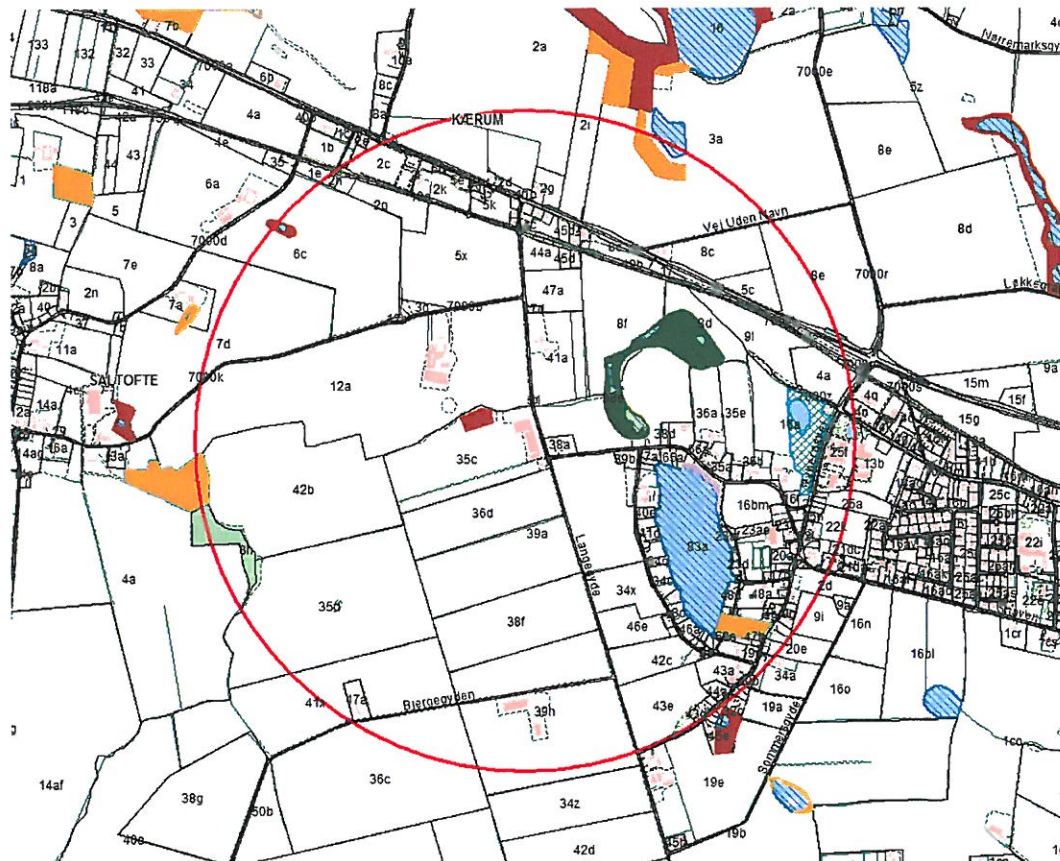
Ifølge Danmarks Miljøportal (arealinfo, april 2013) kortvæk over registrerede naturarealer ligger der et naturområde som er beskyttet efter husdyrlovens § 7, stk. 2 (kategori 2-natur) ca. 2,5 km mod sydvest for staldanlægget. Det beskyttede kategori 2-naturområde, et overdrev "Mellem Saltofte strand og Strandlund" som er A-målsat (Kommuneplan 2009) med en tålegrænse på 15 – 20 kg N/ha pr. år (se figur 3).



Figur 3: Anlæggets placering i forhold til § 7 naturområder (her vist med de tidligere bufferzoner) – den røde cirkel angiver 1.000 meter grænsen fra staldanlægget.

Kravet til ammoniakdeposition i kategori 2-natur er en max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år jf. bilag 3 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Totaldeposition er ikke beregnet, da området ligger så langt væk, at der ikke kan påvises deposition fra det konkrete anlæg. Kravet er dermed overholdt.

Inden for 1.000 meter zonen omkring staldanlægget ligger der flere naturområder med forskellig målsætning og beskyttelsesniveau (se figur 4).



Figur 4: Oversigt over målsatte naturområder (Kommuneplan 2009) inden for 1.000 zonen.

Alle naturområder i figur 4 er beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven og inden for 1.000 meter af staldanlægget ligger naturområder der både er A, B, C eller D-målsatte (Kommuneplan 2009).

Nærmeste kategori 3-natur er, i følgende vejledende registrering af beskyttet natur, en C-målsat mose med en tålegrænse på 20 – 25 kg N/ha pr. år ca. 50 meter fra den vestligste gyllebeholder. Assens Kommune besigtigede naturområdet den 4. og 5. oktober 2012 for, at undersøge naturområdets status. Konklusionen på denne besigtigelse er, at naturområdet ikke længere kan karakteriseres som mose, men alene som sø (se bilag 8). På grundlag af denne konklusion er naturområdet derfor ikke længere kategori 3-natur jf. bilag 3 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, og medtages derfor ikke i vurderingen af påvirkningen af naturområder fra staldanlægget.

Derfor er nærmeste kategori 3-natur den A-målsatte mose "Plovskær", med en tålegrænse på 10 – 15 kg N/ha pr. år, ca. 225 meter øst for staldanlægget. Plovskær mose er omfattet af en fredning. Fredningen har til formål, at fastholde mosen som ekstremfattigkær af typen spagnumdomineret hængesæk jf. fredningskendelsen af 21. december 1992. I mosen er registreret Spidssnudet Frø, der står på habitatdirektivets bilag-IV, og som dermed er omfattet af en særlig streng beskyttelse. Beregning i husdyrgodkendelse viser en merdeposition i naturområdet på 0,7 kg N/ha pr. år. Ifølge bilag 3 til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er der til kategori 3 natur et krav om, at der maksimalt må være en merdeposition på 1,0 kg N/ha pr.

år. Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år. Dermed er kravet til ammoniakdepositionen overholdt og kommunen kan ikke stille yderligere skærpede krav ifølge bilag 3. Ifølge bilag 3 regnes der også kun med kumulation når der er tale om et kategori 1 naturområde. Assens Kommune har den 2. juli 2013 meddelt en § 12 miljøgodkendelse til ejendommen Flædekærvej 12, 5631 Ebberup, som ligger ca. 200 meter nordvest for Langegyde 16. Merdepositionen i mosen "Plovskær" fra Flædekærvej 12 er på 0,2 kg N/ha pr. år og det betyder at den samlede meremission fra de to staldanlæg er på 0,9 kg N/ha pr. år. Kravet til merdepositionen er derfor stadig overholdt jf. bilag 3.

De resterende naturområder inden for 1.000 m zonen (se figur 4) ligger længere væk fra staldanlægget, og kravet om en maksimal merdeposition på 1 kg N/ha pr. år vurderes dermed, at være overholdt.

Der er et skovområde ca. 840 meter vest (sydlig retning) for staldanlægget, der både er fredskov og stævningsskov. Assens Kommune har ikke vurderet om skovområdet er ammoniakfølsom skov, da det vurderes, at ammoniakpåvirkningen fra staldanlægget vil overholde kravet om en maksimal merdeposition på 1 kg N/ha pr. år.

Det generelle reduktionskrav for ammoniakbelastningen fra produktionsudvidelser og ændringer i landbrugets husdyrproduktion vil betyde, at baggrundsbelastningen vil falde yderligere. Baggrundsbelastningen er ifølge DMU (2011-tal) ca. 13,7 kg N/ha/år.

Efter høringen af udkastet til miljøgodkendelsen er indkommet bemærkninger fra beboerne på Søvangen 17 og Søstien 3. Fra Søvangen 17 bemærkes, at tidligere undersøgelse (Fyns Amt 2000) har vist at der til Sønderby Sø sker en uforklarlig tilledning af fosfor. Assens Kommune har svaret beboerne på Søvangen 17, at senere undersøgelser har vist, at der var sket en forkert tilslutning for en række husstande ved separat kloakering af Ebberup – dette er nu udbedret. Desuden er Sønderby Sø udpeget til restaurering i vandplanerne, hvor Assens Forsyning A/S og Assens Kommune er ved, at udarbejde et projekt hvor også overfladevandet fjernes fra søen. Bemærkningerne fra Søstien 3 omhandle den nye status af § 3 naturområdet ved Langegyde 16, som tidligere var en mose, men nu er karakteriseret som en sø. Beboerne undre sig over hvordan det kan ske uden forudgående høring. Assens Kommune har svaret, at ifølge lovgivningen på området er det en sag mellem lods-ejer og kommunen.

Assens Kommune vurderer, at der på den baggrund ikke er grundlag for at stille yderligere vilkår til reduktion af ammoniak, end det, der i ansøgningen er redegjort for, og det som det generelle reduktionskrav medfører.

### **9.8.3 Staldlugt**

Staldanlæg og husdyrproduktion giver anledning til udsendelse af lugt. Emissionens størrelse er afhængig af, hvor mange og hvilke dyr der er på stald. Der er fast-

sat en tålegrænse (genekriterium<sup>3</sup>) for lugt, afhængig af, om der er tale om byzone, samlet bebyggelse eller enkelt bolig i det åbne land. I denne sag ses jf. lugtgeneberegningen i ansøgningen, at det kun er genekriteriet til eksisterende eller fremtidig byzone, der er overholdt. Genekriterierne er ikke overholdt til samlet bebyggelse og enkelt bolig i det åbne land.

### **Lovgivning – genekriterier ikke overholdt**

Ifølge bilag 3 i afsnit B, husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen gælder at: *”Såfremt den beregnede geneafstand<sup>4</sup> er større end den faktuelle afstand skal der gives afslag. I enkelte tilfælde kan der dog meddeles godkendelse, f.eks. hvis den ansøgte husdyrproduktion medfører uændrede eller færre lugtgener end den eksisterende produktion, samtidig med at afstanden til omboende er længere end 50 % af den beregnede geneafstand.”*

Afstanden til samlet bebyggelse og enkelt bolig er længere end 50 % af den beregnede geneafstand. I husdyrgodkendelse.dk er beregnet en faktisk afstand (vægtet gennemsnits afstand) på 335 meter til samlet bebyggelse og 130 meter til enkelt bolig, mens geneafstanden (korrigeret, ansøgt drift) er beregnet til henholdsvis 355 meter og 168 meter. Derfor er der til ansøgningen lavet en udvidet lugtberegning efter OML<sup>5</sup>-modellen (udarbejdet af Danmarks Miljøundersøgelser).

### **Brug af OML**

I husdyrgodkendelse.dk benyttes to forskellige vejledninger til beregning af geneafstand, en ny lugtvejledning (Vejledning om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug) og FMK-vejledningen (Forening af Miljømedarbejdere i Kommunerne – Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stald, FMK, 2. udgave maj 2002). Ud fra de to vejledninger vælges altid den længste geneafstand i husdyrgodkendelse.dk. Ifølge bilag 3 kan beregninger med FMK i særlige tilfælde med meget afvigende ventilationsforhold erstattes med en lugtberegning i OML-modellen, mens beregninger efter den nye lugtberegning altid kan erstattes med en beregning i OML. Det ses i beregningerne fra husdyrgodkendelse.dk (side 10 i ansøgningskemaet), at den anvendte beregningsmodel til beregning af geneafstanden til samlet bebyggelse er den nye lugtvejledning. Det betyder at denne beregning umiddelbart kan erstattes med en OML beregning. For geneafstanden til enkelt bolig er det FMK-vejledningen der er brugt, og derfor skal der være særlige afvigende ventilationsforhold før en OML beregningen kan erstatte denne beregning. OML-modellen giver mulighed for, at der i beregningen af lugt fra staldanlægget kan tages hensyn til vindretninger, særlige ventilationsforhold og anvendelse af miljøteknologi, som har en dokumenteret effekt på lugt.

I denne sag vurderer Assens Kommune, at der er særlige afvigende ventilationsforhold. Ventilationsforholdene ændres i ansøgt drift, så de ventilationsafkast der sidder længst mod øst (på farestalden) og tættest på enkelt bolig (og anden bebyggelse) sløjfes. Der opsættes nye kraftigere ventilatorer med miljøkryds i samtidig med, at afkastene forhøjes til enten 7 eller 8,5 meter over terræn, hvilket svare til at

---

<sup>3</sup> Genekriterierne er et udtryk for, hvor meget lugt omboende i forskellige typer af beboelsesområder må udsættes for, før det kan betegnes som værende ”væsentlige lugtgener” (Miljøstyrelsens wikivejledning, april 2013).

<sup>4</sup> Geneafstanden er den afstand der minimum skal være fra lugtkilden før det vurderes, at genekriterierne kan overholdes (Miljøstyrelsens wikivejledning, april 2013).

<sup>5</sup> Operationel Meteorologisk Luftkvalitetsmodel



afkastene forhøjes med mellem 0,2 til 2,5 meter i forhold til den nuværende afkasthøjde. Derudover forhøjes afkastene på drægtighedsstalden og de nye staldsektioner på smågrisestalden til 8 meter over terræn.

### **Brug af lugtreducerende tiltag – miljøkryds**

Effekten af miljøkryds er undersøgt af Statens Jordbrugstekniske Forsøg tilbage i juni 1992 for firmaet Skov i et laboratorieforsøg. Forsøget viser, at miljøkryds øger hastigheden på afgangsluften (fra afkastene) med ca. 40 %, hvilket betyder at afgangsluften når længere op i luften og fortyndes mere. Effekten af denne fortynding skulle give en reduktion af lugtgenerne hos omboende. Ifølge Miljøstyrelsens Wiki vejledning skal det dokumenteres, at en teknisk løsning kan reducere staldlugtmissionen. ”Kravet til at kunne inddrage effekten af en given teknisk løsning i en beregning er, at der er udarbejdet et teknologiblاد med en dokumenteret effekt på lugt. Hvis der ikke foreligger et teknologiblاد med dokumenteret effekt på lugt, kan effekten af disse teknikker ikke indgå i beregningen” (Miljøstyrelsens Wiki vejledning maj 2013). Der er ikke udarbejdet et teknologiblاد for miljøkryds.

Ansøgers konsulent har gjort Assens Kommune opmærksomme på en afgørelse fra Natur- og Miljøklagenævnet (NMK-132-00132) fra 23. december 2011, hvor nævnet har stadfæstet en miljøgodkendelse fra Favrskov Kommune. I miljøgodkendelsen fra Favrskov Kommune indgår miljøkryds som et lugtreducerende tiltag jf. laboratorieforsøget ovenfor. Favrskov Kommune har i miljøgodkendelsen gjort rede for, at for at få en korrekt beregning i OML skal diameteren på afkastene reduceres, så hastigheden på afgangsluften øges med 40 % som vist i forsøget. Assens Kommune kan ikke genfinde dette forhold i OML-beregningen i denne sag. Faktisk stiger hastigheden på afgangsluften med over 100 %. Derfor tog Assens Kommune den 8. maj 2013 kontakt til konsulenten (Centrovic), der har lavet beregningen.

Centrovic oplyste Assens Kommune, at den i en anden klagenævns sag havde fået at vide af NMKN, at miljøkryds skulle indgå i OML-beregningen ved eftermontering på eksisterende afkast at hæve afkasthøjden med 0,3 meter og reducere diameteren på afkastet med 30 %. Dette forhold kan Assens Kommune genfinde i OML-beregningen i denne sag. Assens Kommune henviser i øvrigt til klagenævnsafgørelse NMK-132-00559 fra 8. marts 2013, hvor klagenævnet netop har stillet vilkår om brug af miljøkryds, og hvor de er indregnet i OML som i denne sag.

Assens Kommune har den 13. maj 2013 taget kontakt til, NMKN, for at få oplyst, hvordan NMKN er nået frem til, at miljøkryds har en effekt der svare til 0,3 meter højere afkast og 30 % mindre diameter i afkastene. NMKN oplyser, at det tager udgangspunkt i de tekniske data fra firmaet Skov, som produceret miljøkryds. Eftermontering af miljøkryds øverst i afkastene øger højden med 0,3 meter og reducerer diameteren med 30 %. Assens Kommune tager oplysningen til efterretning – se ovenfor.

### **Fortolkning af OML**

Til fortolkning af luftberegningen i OML kan enten vælges en konservativ tolkning eller en skarp tolkning. En konservativ tolkning betyder, at der regnes på lugtkoncentrationen hele vejen rundt om staldanlægget, hvor der tages højde for den højeste værdi uanset om der ligger en beboelse eller ej. Ved en skarp tolkning af OML tages der udgangspunkt i f.eks. nærmeste enkelt bolig, og det er alene luftkoncen-

trationen hos denne der ses på, og altså ikke hele vejen rundt om staldanlægget. Ifølge Miljøstyrelsens Wiki vejledning bruges som udgangspunkt en konservativ tolkning af OML-beregningen, og kun i særlige tilfælde med asymmetri i afkastluften fra staldanlægget skal den skarpe tolkning bruges. I klagenævnsafgørelsen fra 8. marts 2013 har NMKN ændret tolkningen af OML-beregningen fra skarp til konservativ. Ansøgers konsulent har derfor brugt en konservativ tolkning af OML-beregningen i denne ansøgning, hvilket Assens Kommune vurderer er det korrekte, at gøre jf. ovenstående.

### **Resultatet udvidet lugtberegning (OML)**

OML-beregningen (se bilag) viser at lugtgenerne falder med det ansøgte. Til enkelt bolig falder generne fra 22 OU/m<sup>3</sup> til 18 OU/m<sup>3</sup>, hvor lovkravet er 15 OU/m<sup>3</sup>, og til samlet bebyggelse er generne i ansøgt drift på 3 OU/m<sup>3</sup>, hvor lovkravet er 7 OU/m<sup>3</sup>. På dette grundlag kan det ansøgte godkendes, da genekriteriet er overholdt til samlet bebyggelse og lugtgenerne falder til enkelt bolig i forhold til nudrift jf. bilag 3 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, hvor kravet er uændret eller færre lugtgener.

### **Bemærkninger fra omboende**

Assens Kommune har efter orientering af de 53 omboende ejendomme om ansøgningen modtaget to bemærkninger om lugtgener. Den ene ejendom ligger ca. 450 meter sydøst for Langegyde 16 (Søvangen 15) og den anden ejendom ca. 700 meter ligeledes sydøst for Langegyde 16 (Søvangen 31). Begge ejendomme bemærker, at der ligger to større svineproduktioner ved siden af hinanden. Den anden ejendom er Flædekærvej 12, som har fået udarbejdet en miljøgodkendelse efter § 12 i 2013. Der skal ikke regnes med kumulation for de to ejendomme, da de ikke begge to ligger inden for 100 meter til enkelt bolig eller 300 meter til byzone/samlet bebyggelse. Derfor ses i begge sager alene på lugtgenerne fra den enkelte ejendom.

Fra Søvangen 15 bemærkes endvidere, at lugtgenerne gradvist er blevet meget værre, og de flere gange om året ikke kan opholde sig i deres have, hænge vasketøj ud eller åbne døre og vinduer for at lufte ud i huset pga. lugt. I husdyrgodkendelse.dk er den længste geneafstand beregnet til at være på 531,5 meter, som er til byzone, og Assens Kommune kan derfor ikke udelukke, at beboerne på ejendommen kan registrere lugten fra svineproduktionen på Langegyde 16. Med det ansøgte er lugtgenerne for Søvangen 15 ifølge lovgivningen ikke større, end hvad der bør tåles, da ejendommen hverken er nærmeste enkelt bolig til Langegyde 16, nærmeste samlede bebyggelse til Langegyde 16 eller ligger i byzone. Havde ejendommen Søvangen 15 været i nærmeste samlet bebyggelse, så var genekriteriet overholdt idet de 450 meter er mere end 1,2 gang geneafstanden på 355 meter til samlet bebyggelse.

I forbindelse med høringen af udkastet til miljøgodkendelse modtog Assens Kommune endnu en bemærkning til lugtgener fra Kirkebakken 6 som ligger ca. 330 meter øst for staldanlægget Langegyde 16. Beboerne udtrykker bekymring for øgede lugtgener ved udvidelsen. Beregningerne (jf. redegørelsen ovenfor) af lugtniveaet viser, at lugtgenerne ved udvidelsen skulle blive færre og til samlet bebyggelse, som Kirkebakken 6 er en del af, bliver lugtniveaet mindre end lugtkravet.

Under høringen af udkastet til miljøgodkendelsen indkom også en bemærkning fra Søvangen 17, som spurgte hvorfor lugt fra udbringning ikke indgår i sagsbehand-

lingen. Assens Kommune har svaret, at det der reguleres via lovgivningen er håndteringen af gyllen, udbringningstidspunkt og –metode, lugt fra udbringning reguleres ikke.

### **Vurdering af lugtgener**

Assens Kommune vurderer, at de lovkrav der er til lugtgener er overholdt med det ansøgte.

Der stilles vilkår til forhøjede afkast og brug af miljøkryds. Assens Kommune følger Natur- og Miljøklagenævnets afgørelser mht. effekten og den måde som miljøkryds er indregnet i OML-beregningen.

Bemærkningerne fra naboerne giver ikke anledning til skærpede vilkår. Kun tre ud af 53 ejendomme har indsendt bemærkninger til kommunen om lugt. Assens Kommune har ikke tidligere modtaget klager over lugt fra de omboende. Den hyppigste vindretning i Danmark er vest-sydvesten vind, og da de to af ejendommene, der har indsendt bemærkninger om lugt ligger sydøst for ejendommen, vurderes det, at være få dage om året, at de er påvirket af lugten fra staldanlægget på Langegyde 16. Desuden falder lugtgenerne fra staldanlægget med det ansøgte pga. de lugtreducerende tiltag.

Lugtgener fra udbringning af husdyrgødning er ikke end del af sagsbehandlingen.

## **9.8.4 Transport**

Der er i ansøgningen redegjort for transport, som primært er transport til og fra ejendommen med foder, husdyrgødning, korn, dyr m.m. Der vil også forekomme intern transport. Da transport, støj og til dels lugt i forbindelse med håndtering af husdyrgødning i en vis udstrækning hænger sammen, vurderes det, at det kan reguleres med vilkår, som fastholder de afgivne oplysninger om tidspunkter for udførelse af det daglige arbejde og udkørsel af gylle. Stigningen i antal af transporter i forbindelse med udvidelsen skyldes primært flere transporter med korn i høst (134 stk.), og altså i en begrænset periode af året (se transportskema i bilag "Miljøansøgning Miljøtekniskredegørelse" s. 12). Denne stigning skyldes de to nye kornsiloer og, at der på sigt skal blandes foder på ejendommen.

Samlet set vil der blive ca. 256 transporter flere pr. år svarende til ca. 41 % flere i forhold til antal transporter ved nuværende produktion. Dette kan sammenholdes med, at udvidelsen målt i dyreenheder er på ca. 55 %.

Ifølge oversigtskortet over transportveje (se bilag) i ansøgningen transporteres der gylle gennem Sønderby, Ebberup, Brydegård og den vestlige ende af Snav. Ebberup er byzoneområde, Sønderby er nærmeste samlet bebyggelse, Brydegård og Snav er mindre landsbyer, men området omkring Brydegård og Brunshuse er sommerhusområder. Assens Kommune vurderer, at der er alternative transportveje, hvor transport igennem disse områder kan undgås og stiller derfor vilkår til, at der ikke må ske transport af gylle med traktor gennem de nævnte områder på søn- og helligedage.

Assens Kommune er efter orientering af omboende om ansøgningen blevet kontak- tet telefonisk af en borger, der bor på Langegyde 1. Borgeren bemærkede, at de er

meget generet af transporterne på Langegyde fra og til Fåborgvej, som foregik indtil midnat på det tidspunkt (2. maj 2013). Ifølge husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 7 skal der i vurderingen af en ansøgning om udvidelse af et husdyrbrug ”indgå en vurdering af, om til- og frakørsel til virksomheden vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende”. Lovgivningsmæssigt vurderes altså alene på til- og frakørsel i forhold til ejendommen, og for de nærmeste naboer hertil. Færdsel på offentlig vej reguleres af politiet og henhører under færdselsloven og øvrige bestemmelser, der er fastsat af Justitsministeriet. Det er ikke kun transporter fra Langegyde 16, men også fra Flædekærvej 12, der kører forbi Langegyde 1 for at komme op på Fåborgvej. I ansøgningen fra Langegyde 16 sker halvdelen af gylletransporterne med lastbil ca. 152 stk. og denne anden halvdel sker med traktor og gyllevogn ca. 150 stk. Gylletransporterne sker mellem kl. 5 og 22 ifølge ansøgningen. Assens Kommune vurderer, at landbruget på Langegyde 16 nedsætter generne fra gylletransporterne ved at halvdelen af gylletransporterne i ansøgt drift sker med lastbil. Derfor stilles kun et generelt vilkår til, at transporten af gylle på offentlig vej over længere afstande så vidt muligt skal ske med lastbil.

Efter høringen af udkastet til miljøgodkendelse har beboerne fra Søstien 3 bemærket, at halvdelen af gyllen transporteres med lastbil mellem beholderne og om kommunen har set dokumentation for dette. Første del af bemærkningen er en misforståelse af beboerne, da der ikke står hverken ovenfor eller i ansøgningen at halvdelen af transporterne med gylle mellem de forskellige beholdere sker med lastbil. Det der står, begge steder, er at ca. halvdelen af alle transporter både mellem beholdere, men også ved udbringning vil ske med lastbil. Assens Kommune skal som beskrevet ovenfor kun vurdere på til- og frakørsels forhold til landbruget og på om transporten foregår gennem tæt bebyggelse. Selve reguleringen af transporten på offentlig vej hører under politiet. Vi beder sjældent om dokumentation for transporter, da vi ikke stille vilkår hertil jf. ovenstående og det desuden er problematisk, at lave dokumentation herfor, som vi kan stole på. Desuden er det erfaringsmæssigt ikke noget vi oplever problemer med i forbindelse med landbrugssager.

### **9.8.5 Lys**

Der vil være udendørs orienteringsbelysning i forbindelse med gårdsplads og driftsbygningerne

Der er ingen lys i staldene om natten.

Assens Kommune vurderer, at der ikke er lyskilder, der kan give anledning til gener for omboende.

### **9.8.6 Støj**

Støjklender på ejendommen er driftsstøj fra staldventilation, af- og pålæsning af grise, indblæsning af foder i siloer og periodevis korntørring.

Staldventilationen er i drift døgnet rundt, men fordi ventilationssystemet er mekanisk og styres efter temperaturen i stalden vil det f.eks. køre på et minimum om natten. Indblæsning af foder i siloer sker i tidsrummet kl. 6 – 19 på hverdage, men vil ske i en forholdsvis begrænset periode i løbet af dagen. Ansøger har planer om at skifte fra færdigfoder til hjemmeblandet foder, og dermed vil denne støjkilde

sandsynligvis blive minimeret eller forsvinde helt. Af- og pålæsning af grise vil ske i hverdagene fra kl. 6 – 12 ca. 1 gang om ugen. Korntørring sker kun i høst.

Efter høring af udkastet ved omboende har en enkelt beboer fra Søstien 3 kommet med bemærkninger til støj. Beboerne har misforstået ændringerne i ventilationsafkastene således, at afkastene både forhøjes og indsnævres, hvilket beboeren mener, vil resultere i større støjgener og at der derfor bør laves en støjmåling. Afkastene forhøjes, men de indsnævres ikke. Kun i OML-beregningen reduceres afkastenes diameter for, at få effekten af miljøkrydsene jf. afgørelse fra NMKN. Derudover påpeget beboeren, at denne kan høre en ventilationsvinge slå mod afkastrøret når det er stille vejr eller vinden er i den retning. Det skal her tilføjes at Søstien 3 ligger over 600 meter sydøst for Langegyde 16. Assens Kommune har svaret, at der skal en velbegrundet mistanke om, at de vejledende støjkrafter ikke er overholdt for der bliver foretaget en støjmåling. Erfaringsmæssigt har Assens Kommune ikke oplevet gener fra ventilationsstøj hos omboende og foretager derfor meget sjældent støjmålinger i forbindelse med landbrugssager. Ansøger konsulent har lavet en teoretisk støjberregning, som viser at støjniveauet til nærmeste nabo (Kirkebakken 1) bliver på 34dB, hvilket er under de vejledende støjgrænser. Ud fra ovenstående vurderer Assens Kommune ikke, at der er argumenter for at gennemføre en støjmåling.

Assens Kommune vurderer på dette grundlag, at der ikke skal stilles skærpede vilkår til støj, men de vejledende støjgrænser fastholdes med vilkår.

### **9.8.7 Støv**

Der stilles nogle generelle vilkår til begrænsning af støvgener. Assens Kommune vurderer ikke, at ejendommen giver støvgener hos omboende som giver anledning til at stille skærpede vilkår.

### **9.8.8 Fluer og skadedyr**

Forebyggelse af flueplager kræver først og fremmest en god gødningshåndtering og en generel god staldhygiejne med fjernelse af gødnings- og foderrester. Dette bør være det primære for at undgå masseforekomst af fluer i stalde, mens forskellige former for aktiv bekæmpelse kan bruges som et supplement, hvor det kan være vanskeligt at forebygge. Ansøger anvender gyllefluer til aktiv bekæmpelse af fluer i stalden.

På husdyrbrug har rotter relativt gode levedmuligheder i stalde, på kornlofter og i andre lagerrum. De kan dog også klare sig på friland, i markhegn o. lign., når der til opfyldt også bruges rester af foder og køkkenaffald. Det er kommunalbestyrelsens ansvar at foretage den nødvendige rottebekæmpelse. Til gengæld er det husdyrbrugspligt at holde stalde, lagere og andre anlæg i forsvarlig rottesikret stand og sørge for, at der er rimelig orden m.v. med henblik på ikke at give rotterne for gode levedmuligheder. Kemiske midler til bekæmpelse af rotter må kun foretages af autoriserede personer eller deres ansatte.

Ansøger oplyser, at ejendommen holdes ryddeligt, døde dyr opbevares i container eller under kadaverkappe, så de ikke er tilgængelige for skadedyr. Et autoriseret firma står for rottebekæmpelsen på ejendommen.

Fluer og skadedyr skal som minimum bekæmpes efter anvisningerne fra Statens Skadedyrslaboratorium vejledning herom. Assens Kommune vurderer, at forebyggelse og bekæmpelse af fluer og skadedyr på ejendommen er tilstrækkelige, men stiller nogle generelle vilkår for at fastholde oplysningerne i ansøgningen.

### **9.9 Døde dyr**

Dødedyr opbevares i container eller under kadaverkappe på ejendommen (se anlægstegning) indtil de afhentes af destruktionsfirmaet DAKA. Afhentningen af døde søer sker ved tilmelding til DAKA inden for 24 timer, der så afhenter dem efterfølgende, mens containeren med døde smågrise afhentes hver 14. dag.

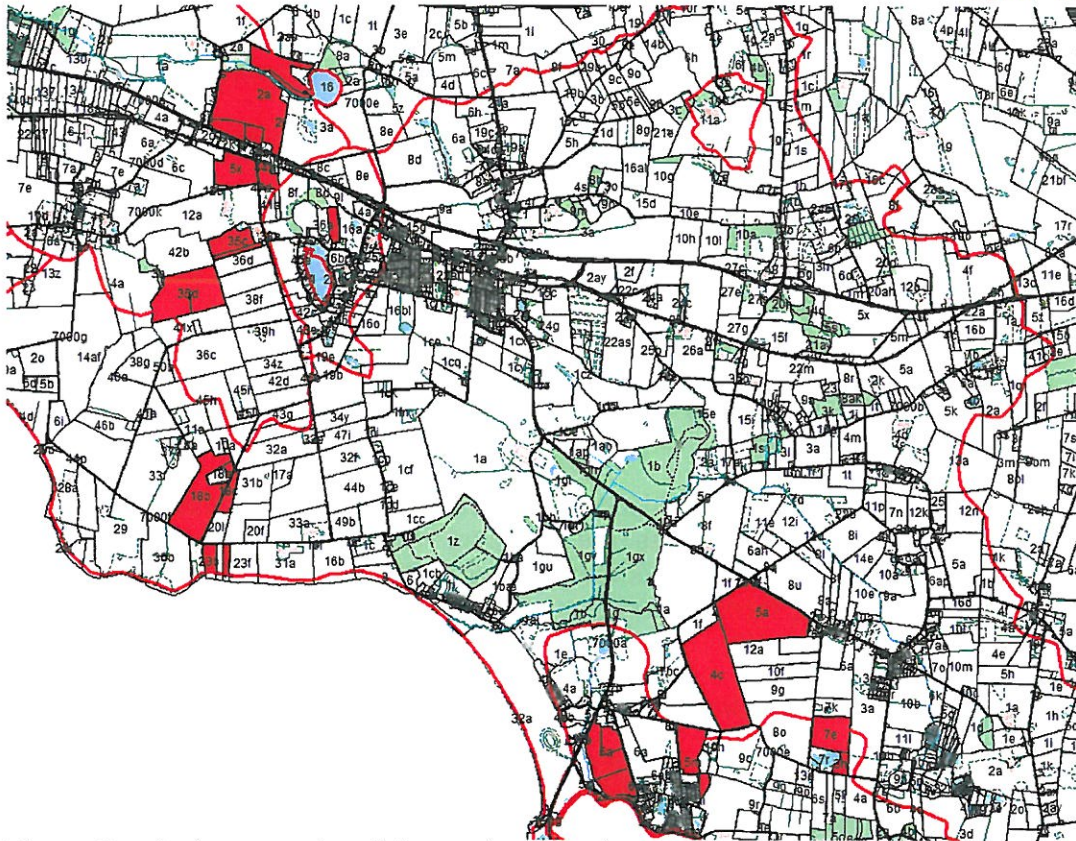
Mængde døde dyr pr. år, EAK-kode 02 01 02:

	Nudrift	Ansøgt
Søer:	62 stk.	80 stk.
Smågrise:	610 stk.	850 stk.

Assens Kommune vurderer på dette grundlag, at der ikke er grund til at stille yderligere skærpede vilkår til opbevaringen og bortskaffelse af døde dyr. Der er fastsat generel lovgivning til regulering af forholdet.

### **9.10 Udspretningsarealer**

Til udspretning af det producerede husdyrgødning er opgivet et samlet areal på 206,8 ha, som er ejede og forpagtede arealer. Udspretningsarealet er fordelt på 22 marker. Der er kun en enkelt mark, som er forpagtet og det er mark 15-0, der ejes af Gry & Carsten Wolff, Gudøgyden 12, 5631 Ebberup.



Figur 5: Oversigtskort over udspretningsarealerne (markeret med rødt) med oplandsgrænser

Udspretningsarealerne er på oversigtskortet markeret med rødt. De røde grænser angiver oplandsgrænser for afledning af overflade- og drænvand via vandløb til kystvande.

Produktionen af husdyrgødning på Langegyde 16 svarer til 331,6 DE i ansøgt drift, derudover vil bedriften gerne modtage yderligere husdyrgødning (kvæggylle) svarende til 21,2 DE fra Stougaard I/S, Snavevej 16, 5683 Haarby. I alt skal bedriften gøre rede for udbringningsareal til 352,8 DE husdyrgødning.

Efter høringen af udkastet til miljøgodkendelse har vi fra beboerne på Søstien 3 modtaget en bemærkning om om der spredes spildevandsslam fra rensningsanlægget ved Aa Strand på bedriftens arealer. Assens Kommune har ikke modtaget nogen anmeldelse om dette og der er heller ikke indgået spildevandsslam i ansøgningen. Der stilles vilkår om, at der ikke må udsprede spildevandsslam på arealerne.

Vurderingen af arealernes sårbarhed over for tilførsel af næringsstoffer, skal foretages på grundlag af oplysningerne om beskyttelsesniveau jf. kriterier i bilag 3 og 4 til bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Derudover bruges også Miljøstyrelsens vejledning om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande. Til formålet anvendes Miljøstyrelsens kortværk over følgende sårbarhedsklasser:

- Nitratklasser (kystvand)

- Nitratfølsomme indvindingsområder (grundvand)
- Fosforoplade til Natura 2000 områder og lavbundsarealer.

og Statsforvaltningen Nordjyllands kort og jordbrugsanalyse for, at se om dyretrykket har været stigende i de aktuelle vandoplande.

Flere af de opgivne arealer i denne ansøgning ligger helt uden for de nævnte sårbarhedsklasser og ejendommen Langegyde 16 ligger indenfor et vandopland (Sydlige Lillebælt), hvor husdyrtrykket har været faldende siden 2007.

Ca. 30 % af udspretningsarealet svarende til 62 ha, ligger i nitratfølsomme indvindingsområder, hvilket betyder, at der stilles særlige krav til nitratudvaskningen pga. grundvandsressourcer i området.

Ca. 17 % af udspretningsarealet svarende til 34,7 ha, ligger i nitratklasse 3. Arealer, der ligger inden for nitratklasse 3 er betegnet ved, at de afvander til meget kvælstof-sårbare vandområder såsom flodmundinger, kystlaguner, strandsøer, større lavvandede bugter og viger i Natura 2000-områder samt udsatte fjorde og andre kystvande samt lobeliesøer.

En meget lille del af udspretningsarealet på 0,17 ha ligger i fosforklasse 2.

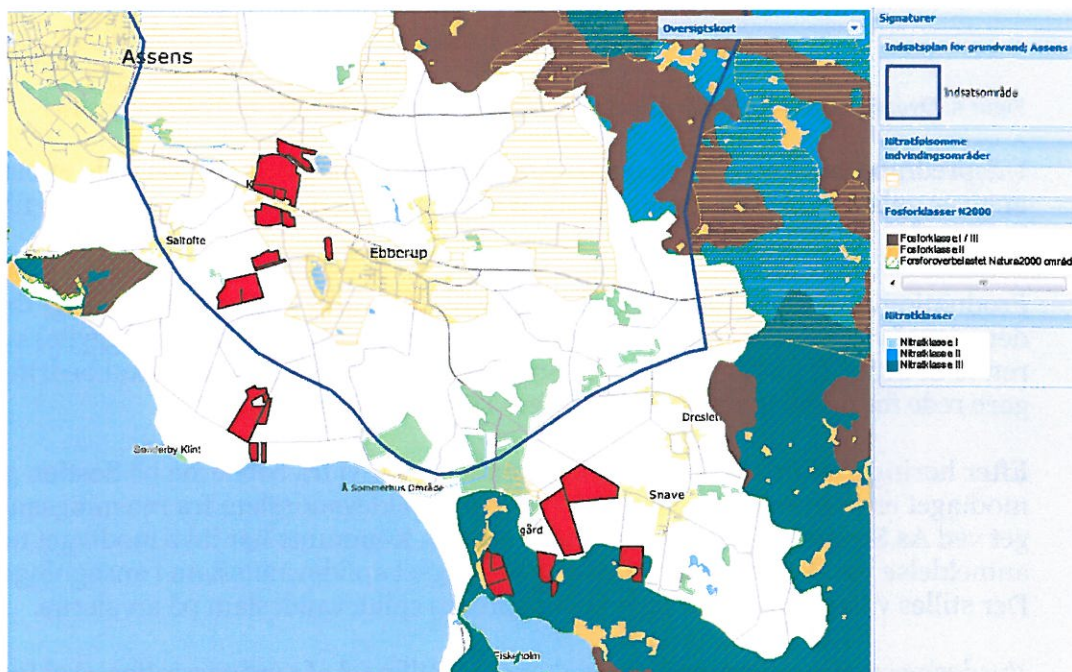


Fig. 6 Udbringningsarealernes placering i forhold til nitratklasser, fosforklasser, nitratfølsomt indvindingsområde og indsatsplan for grundvand, Assens.

### 9.10.1 Natura 2000 områder

Størstedelen af udspretningsarealet afvander til Det Sydlige Lillebælt (inkludere Åkrog Bugt), og herfra videre til det internationale naturbeskyttelsesområde Lillebælt (Habitatområde nr. H96 og Fuglebeskyttelsesområde F47). Desuden afvander en lille del af udspretningsarealet også til Helnæs Bugt/Nørrefjord.



### **Lillebælt**

Fra Miljøministeriets Vand- og Naturplaner er under områdebeskrivelse blandt andet oplyst:

”Lillebæltområdet har en størrelse på 993 km<sup>2</sup>, hvilket svarer til ca. 28 % af Fyns areal. Området strækker sig fra Æbelø i nord til Horneland ved Fåborg i syd, mens Middelfart og Tommerup på Højfyen ligger ved den henholdsvis vestlige og østlige rand. Kystvandene i området omfatter området fra syd for Langeland til Æbelø-Bjørnsknude nord for Fyn. Brende Å og Stor Å som er de 2 største vandløb i oplandet afvander til det henholdsvis sydlige og nordlige Lillebælt. Husdyrtætheden i oplandet er gennemsnitligt 0,9 dyreenheder pr. hektar landbrugsjord, svarende til landsgennemsnittet. Husdyrproduktionen i oplandet (i alt 61.000 dyreenheder per år) er fordelt på 58 % svin, 38 % kvæg og 4 % anden husdyrproduktion. Der har været en stigning i den samlede husdyrproduktion de senere år, hvor svineproduktionen er steget markant samtidig med, at der er sket et fald indenfor kvægsektoren.”



Figur 7: Lillebæltområdet opland

### ***Den sydlige del af Lillebælt***

Den sydlige del af Lillebælt er i Regionplan 2005 ophøjet til Landsplandirektivet målsat som fiskevand til lyst- og/eller erhvervsfiskeri, samt hvor de naturlige betin-

geler er til stede, gyde- og/eller opvækstområde for fisk. Vandområdet er mindre sårbart overfor tilførsel af næringsstoffer. Målsætningen for vandområdet er i dag ikke opfyldt på grund af for store næringsstofftilførsler fra oplandet og fra luften. Det vurderes, at det ansøgte i sig selv vil have mindre betydning for målsætningsopfyldelsen for vandområdet.

#### ***Åkrog Bugt (afvanding der ikke sker direkte til det internationale naturbeskyttelsesområde)***

Åkrog Bugt er i Regionplan 2005 ophøjet til Landsplandirektivet målsat som fiskevand til lyst- og/eller erhvervsfiskeri, samt hvor de naturlige betingelser er til stede, gyde- og/eller opvækstområde for fisk. Åkrog Bugt er sårbart overfor tilførsel af næringsstoffer. Målsætningerne for vandområdet er i dag ikke opfyldt på grund af for store næringsstofftilførsler fra oplandet og fra luften. Det vurderes, at en merbelastning med næringsstoffer af vandområdet vil være i strid med målsætningen for området.

#### ***Nørrefjord/Helnæs Bugt***

Nørrefjord/Helnæs Bugt er i Regionplan 2005 ophøjet til Landsplandirektivet målsat som fiskevand til lyst- og/eller erhvervsfiskeri, samt hvor de naturlige betingelser er til stede, gyde- og/eller opvækstområde for fisk. Ud for Helnæs har Nørrefjord en skærpet målsætning som referenceområde for naturvidenskabelige studier. Nørrefjord er sårbart overfor tilførsel af næringsstoffer. Målsætningerne for vandområdet er i dag ikke opfyldt på grund af for store næringsstofftilførsler fra oplandet og fra luften. Det vurderes, at en merbelastning med næringsstoffer af vandområdet vil være i strid med målsætningen for området.

#### ***Generelt***

De eksisterende husdyrproduktioner vil først blive reguleret når vandplanerne bliver vedtaget med konkrete mål for hvad der må udledes til Lillebælt og Nørrefjord/Helnæs Bugt. I skrivende stund er der ingen konkrete mål for hvad der må udledes til de nævnte områder blot at gunstig bevaringsstatus skal genoprettes. De husdyrbrug der får en miljøgodkendelse bliver reguleret efter husdyrgodkendelsesloven og da vi er af den opfattelse, at EU's habitatdirektiv er indbygget i husdyrgodkendelsesloven med det fastsatte generelle beskyttelsesniveau, bliver de godkendte husdyrbrug dermed også reguleret efter habitatdirektivet.

### **9.10.2 Nitrat til overfladevand**

På ejendommens udspretningsarealer må der maksimalt tilføres 91,6 % (reduktionsprocent beregnet i husdyrgodkendelse.dk) af den mængde husdyrgødning, som de generelle regler tillader. Reduktionsprocenten er beregnet ud fra, at en mindre del af udspretningsarealet på 34,7 ha ligger i nitratklasse 3.

Et svinebrug må efter de generelle regler på egne og forpagtede arealer (arealer uden for nitratklasse) afsætte husdyrgødning fra 1,4 DE/ha og et kvægbrug må afsætte husdyrgødning fra 1,7 DE. Ejendommens udspretningsarealer kan, ifølge beregningerne i husdyrgodkendelse.dk, som gennemsnit maksimalt tåle en tilførsel af husdyrgødning svarende til 1,28 dyreenheder (DE)/ha.

Ønskes et reelt større dyretryk op til maksimal 1,4 DE/ha, er dette muligt ved anvendelse af visse virkemidler, som har til formål at tilbageholde udvaskningen fra den ekstra tilførte mængde kvælstof i husdyrgødningen. Det kan være:

- Et øget areal med efterafgrøder ud over de generelle krav
- Et krav om reduceret kvælstofnorm
- Et krav om ændret standardsædskifte

Til de 206,8 ha ejede og forpagtede arealer afsættes i ansøgt drift husdyrgødning svarende til 289,6 DE, mens resten af husdyrgødningen afsættes uden for bedriften.

I ansøgt drift svarer det til et reelt dyretryk på 1,4 DE/ha. Da det reelle dyretryk er større end det maksimale tilladte dyretryk uden anvendelse af virkemidler, skal der anvendes virkemidler til overholdelse af kravet til udledning af nitrat til overfladevand til de internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000 – pkt. 9.10.1).

Med en reduktionsprocent på 91,6 % og et maksimalt dyretryk på 1,28 DE/ha har den til formålet lovpligtigt anvendte udvaskningsmodel Farm-N, der er udviklet af Danmarks Jordbrugsforskning, beregnet den maksimale udvaskning af kvælstof til 41,2 kg N/ha (svine- og kvæggylle) eller 41,4 kg N/ha (kun svinegylle) – alt efter scenariet, se nedenfor.

Ansøger ønsker som virkemiddel at bruge enten ekstra efterafgrøder udover Natur-Erhvervsstyrelsens minimumskrav eller nedsætte kvælstofnormen. Følgende scenarie er beregnet i husdyrgodkendelse.dk:

*Udbringning af 268,4 DE svinegylle og 21,2 DE kvæggylle, i alt 289,6 DE:*

- 1,1 % ekstra efterafgrøder
- 0,9 % reduceret kvælstofnorm

*Udbringning af 289,5 DE svinegylle:*

- 2,5 % ekstra efterafgrøder
- 1,1 % reduceret kvælstofnorm

Alle scenarier overholder kravet til en maksimal udvaskning af kvælstof på 41,2 kg N/ha eller 41,4 kg N/ha.

Assens Kommune vurderer, at kravet til udvaskning af kvælstof til overfladevande kan overholdes uagtet, at der reelt anvendes et større dyretryk på 1,4 DE/ha end det maksimalt tilladte på 1,28 DE/ha.

Miljøstyrelsen udsendte det ”Vejledende notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande ved vurdering af ansøgning efter husdyrgodkendelsesloven” den 24. juni 2010. Sidenhen er det vejledende notat blev indarbejdet i Miljøstyrelsens elektroniske ”Webvejledning til husdyrgodkendelse” på Miljøstyrelsens hjemmeside. Det skal her understreges at Assens Kommune i det følgende tager udgangspunkt i den foreliggende webvejledning (maj 2013) fra Miljøstyrelsen til vurdering af nitratudvaskningen fra overfladevande.

Ifølge Statsforvaltningen Nordjyllands kortværk (maj 2013) over udviklingen af dyretryk i kystoplande, ligger Langegyde 16 i et opland (Det Sydlige Lillebælt) med et faldende husdyrtryk fra 2007 – 2012. Dette gør sig også gældende for oplandet Helnæs Bugt, hvor en mindre del af udspretningsarealet ligger. Miljøstyrelsen vurderer for begge oplande at tendensen er sikker. Se figur 8.

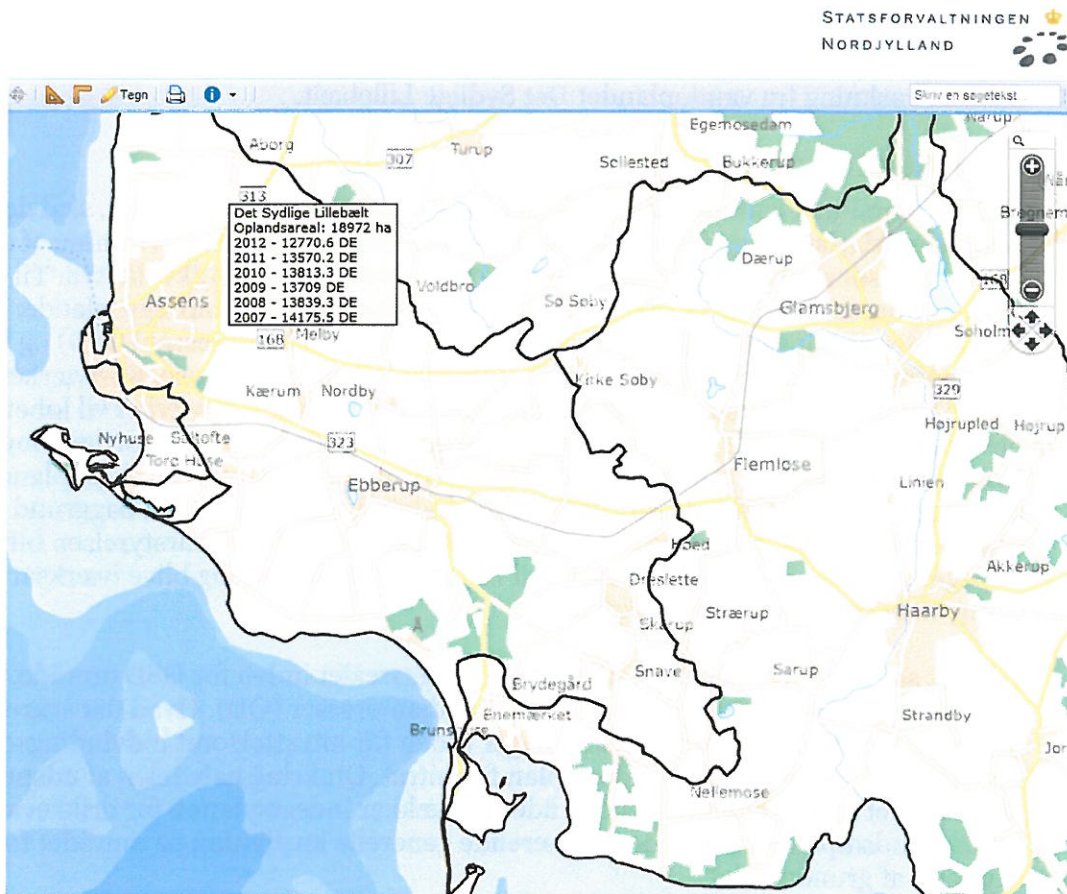


Fig. 8: Udvikling i dyretryk – oplandet til Det Sydlige Lillebælt

Første del af afskæringskriteriet omhandler kumulation med andre projekter (fra webvejledning, marts 2013): ”Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007.”. Altså har nitratudvaskningen været stigende i et opland siden 2007 skal der stilles skærpede vilkår til udvaskningen af nitrat uanset om udvaskningen stammer fra landbruget eller ej. I oplandet til Det Sydlige Lillebælt har husdyrtrykket været faldende siden 2007 jf. figur 8. Indeholdt i denne opgørelse er også den nuværende produktion på Langegyde 16, og selve udvidelsen er derfor på ca. 84 DE. Assens Kommune vurderer, at der ikke ud fra dette afskæringskriterium skal stilles et skærpet vilkår til nitratudvaskningen, da udvidelsen ikke betyder at dyretrykket kommer over niveauet i 2007.

Anden del af Miljøstyrelsens vejledende notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande omhandler hvorvidt det eksisterende og det ansøgte i sig selv påvirker nitratudvaskningen i oplande. Hvis det eksisterende og det ansøgte i sig selv udgør mindre en 5 % af den samlede nitratudvaskning til vand-

oplandende stilles der ikke skærpede vilkår til nitratudvaskningen. Da Assens Kommune vurderer at nitratudvaskningen fra andre kilder er faldende og er af mindre betydning, vurderes det ansøgte i forhold til det samlede dyretryk (1. halvdel af 2012) i oplandet. Produktionen i nudrift udgør under 5 % af det samlede dyretryk i oplandet og det ansøgte udgør 2,6 % af det samlede dyretryk i oplandet, og dermed af den samlede nitratudvaskning. Det er Assens Kommunes vurdering at der ikke skal stilles skærpede vilkår til nitratudvaskning på baggrund af afskæringskriteriets anden del, da det ansøgte dyrehold udgør under 5 % af den samlede nitratudvaskning fra vandoplandet Det Sydlige Lillebælt.

### 9.10.3 Nitrat til grundvand

Inden kommunen kan meddele godkendelse til det ansøgte husdyrbrug, skal der foretages en klarlægning af om gødningsanvendelsen medfører en påvirkning af drikkevandsressourcen, som vurderes at udgøre en trussel mod vandkvaliteten. Til brug herfor er der udarbejdet et kortværk over nitratfølsomme indvindingsoplande. Disse områder er udpeget i områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og i indvindingsoplande til almene vandforsyningsanlæg uden for disse. Kortværket danner blandt andet grundlag for vurderingen i denne sag. Kortværket vil løbende blive opdateret efterhånden som Naturstyrelsen får udført en detailkortlægning (zoner) af områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande uden for disse, herunder de nitratfølsomme indvindingsområder. På baggrund heraf sammen med en vurdering af forureningskilder vil der fra Naturstyrelsen blive udpeget indsatsområder med hensyn til nitrat. Dette vil sluttelig blive iværksat gennem de kommunale indsatsplaner.

I denne sag ligger ca. halvdelen af udspretningsarealet inden for OSD område. Resten ligger inden for områder med drikkevandsinteresser (OD). Hvad der svare til en tredje del af udspretningsarealet ligger inden for nitratfølsomt indvindingsområde (NFI), hvor der også er indsatsplan for nitrat. Omkring halvdelen af udspretningsarealet ligger indenfor det område der dækker indsatsplanen for drikkevand i Assens. Indsatsplanen følger den nuværende generelle lovgivning på området for beskyttelse af grundvandet.

Der er ikke registreret vandværksboringer inden for udspretningsarealerne. Nogle af arealerne ligger inden for vandværksoplandet til Melby-Kærum Vandværk og Brydegård og Omegns Vandværk. Ingen af de to vandværker har oversteget grænseværdien på 50 mg/l ved de seneste 10 vandanalyser, som går tilbage til 2003. Seneste vandanalyse viser, at niveauet ligger på 27 mg/l for Melby-Kærum Vandværk og 25 mg/l for Brydegård og Omegns Vandværk.

Det er beregnet i ansøgningssystemet (husdyrgodkendelse.dk) at udvaskningen af nitrat til grundvand ikke stiger fra nudrift til ansøgt drift. Dermed overholdes de beskyttelseskriterier, der er fastsat i husdyrgodkendelsesloven.

Under høringen af omboende om ansøgningen om udvidelse indkom en enkelt bemærkning fra Søvangen 15, der udtrykte bekymring for drikkevandet i området samt påvirkningen af Sønderby Sø. Som nævnt overfor er miljøkravene overholdt, og de nærliggende vandværker har ikke haft problemer med nitrat. Sønderby Sø er overbelastet med fosfor og ikke nitrat. Der er derfor ikke grundlag for at stille skærpede vilkår til nitratudvaskningen.

Efter høringen af udkastet til miljøgodkendelse har Assens Kommune modtaget bemærkninger fra Søvangen 17. Beboerne er bekymret for grundvandet og spurgte indtil Indsatsplan for grundvand Assens. I et direkte svar til beboerne har Assens Kommune uddybet ovenstående redegørelse, og det har ikke givet anledning til ændringer i udkastet.

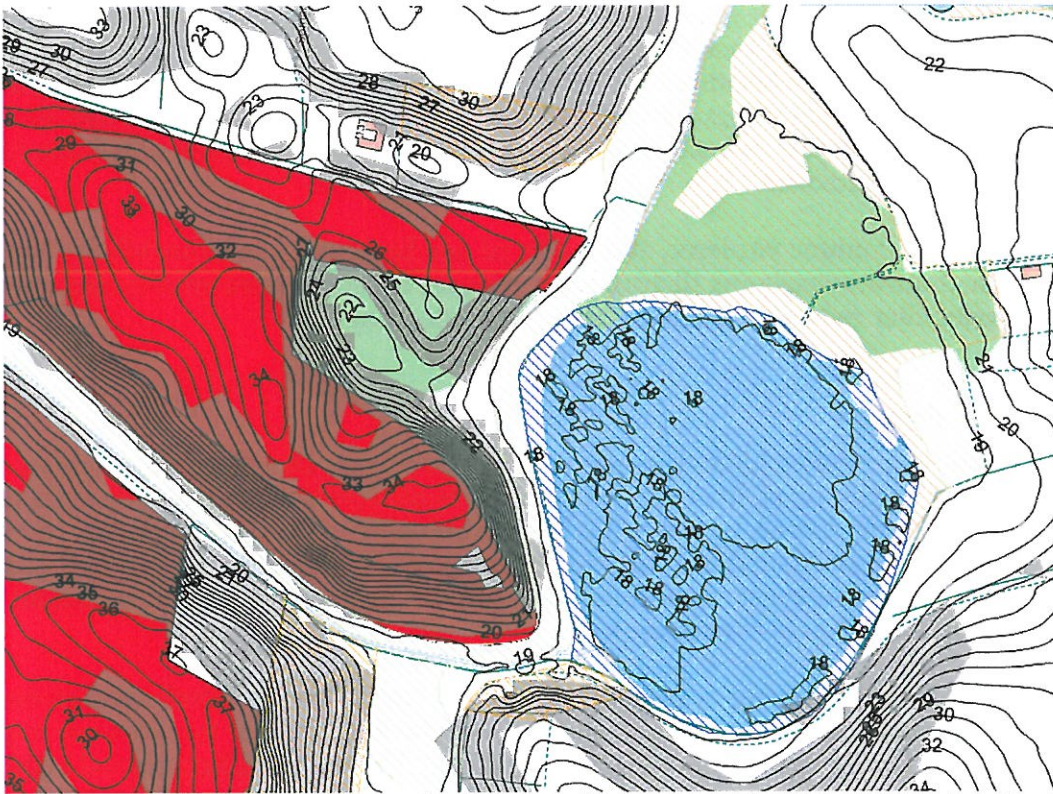
Assens Kommune vurderer, at der ikke på den baggrund kan stilles vilkår til reduktion af nitratudvaskning til grundvand, udover det som ekstra arealer med efterafgrøder eller reduceret kvælstofnorm giver anledning til.

#### **9.10.4 Fosfor**

Fosfor kan være en kilde til forurening af vandmiljøet. Der skal derfor foretages en generel vurdering af, hvor meget fosfor der henholdsvis tilføres og fjernes fra udspretningsarealerne, og hvorledes dette eventuelt påvirker omgivelserne. Der skal foretages en risikoanalyse i forhold til arealernes hældninger mod vandløb, søer og beskyttede naturtyper, og der skal foretages en vurdering af fosforbalancen ud fra et i loven fastlagt beskyttelsesniveau.

Ved terrænhældninger over 6 grader, kan der være risiko for overfladeafstrømning af ny udbragt husdyrgødning, hvis der i perioder kort tid efter forekommer megen nedbør. Denne risiko kan reduceres væsentligt, hvis gyllen udbringes ved nedfældning.

Flere af markerne i udspretningsarealet har terrænhældninger på over 6 grader, men ikke alle støder ned til beskyttede naturområder. Markene 32-0 og 32-2-1, der er de nordligste marker i udspretningsarealet, skrånede ned mod Nordby Sø (se figur 9).



Figur 9: Viser mark 32-0 og 32-2-1 (røde) der skråner (bemærk højdekurver) ned mod Nordby Sø. De gråskravrede områder markerer terrænhældninger over 6 grader.

Markerne ligger minimum 30 meter fra søen, og Assens Kommune vurderer derfor, at faren for afstrømning er minimal. Desuden er det ved lov vedtaget, at stort set alt husdyrgødning skal udbringes ved nedfældning. Der er ikke andre marker i udspretningsarealer som skråner ned mod beskyttede naturområder.

Det generelle beskyttelsesniveau er fastlagt således, at afhængig af fosfortal stilles der krav til fosforoverskud på dræned lerjorder og lavbundsarealer, herunder dræned og grøftede sandjorder, der afvander til Natura 2000 vandområder, som er overbelastede med fosfor. Hvis der efter gennemførelsen af den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring kan dokumenteres fosforbalance for husdyrbruget, stilles der ikke krav med hensyn til fosfor uanset bedriftens fosfortal. I denne sag er der ikke fosforbalance, idet der er beregnet et overskud på 12,4 kg P/ha/år. I alt svare dette til et overskud på 2.565 kg P på hele udspretningsarealet.

Ud fra oplysningerne om den anvendte mængde husdyrgødning ved nudrift og ansøgt drift samt oplysninger om P-klasser for det ansøgte udbringningsareal kan det beregnes, om beskyttelsesniveauet for fosfor er overholdt. Det er i ansøgningssystemet husdyrgodkendelse.dk angivet, hvor meget fosforoverskuddet eventuelt skal reduceres yderligere. For nærmere baggrundsforklaring henvises til bilag 5 i vejledningen vedrørende beregningsmetoden.

I ansøgt produktion ligger ca. 34,7 ha af udspretningsarealet i et opland, der afvander til et meget sårbart Natura 2000 område, som er overbelastet med fosfor. Der er redegjort for, at der er fosforkrav til 0,17 ha.



Definition af fosforklasser		Areal i ha	Maks. fosforoverskud
Udrænet eller afvander ikke til Natura 2000 eller afvander til Natura 2000, der ikke er overbelastet med fosfor, eller jorde med fosfortal under 4	Fosforklasse 0	206,67	12,4 kg/ha/år
Dræned lerjorder med fosfortal på 4-6	Fosforklasse I	0	8,4 kg/ha/år
Lavbundsarealer med okkerklasse II eller derover	Fosforklasse II	0,17	2,0 kg/ha/år
Dræned lerjorder med fosfortal over 6	Fosforklasse III	0	Krav om fosforbalance

Fosforberegningen viser, at det fastlagte beskyttelsesniveau er opfyldt, og der er ikke behov for yderligere reduktion.

Kravet om fosforoverskud er dermed overholdt ifølge beregningerne i husdyrgodkendelse.dk og må maksimalt være på 12,4 kg P/ha/år. Ansøger skal dog tilstræbe, at målrette indsatsen til de mest sårbare områder, men af hensyn til den senere kontrol vil kravet blive stillet på driftsniveau. Assens Kommune vurderer ikke, at der er grundlag for at skærpe fosforkravet i denne sag.

### 9.10.5 Randzoner

Jf. lov nr. 591 af 1. september 2012 om randzoner skal der for alle åbne vandløb og søer med et overfladeareal på mere end 100 m<sup>2</sup> i landzone være en 10 meter bred randzone, hvor der ikke må foretages gødskning, sprøjtning, dyrkning eller anden jordbearbejdning. Dette er generel lovgivning, og der stilles ikke vilkår til dette. Randzonerne kan ikke være en del af udspretningsarealet jf. ovenfor, og er derfor også taget ud af ansøgningen.

### 9.11 Bilag IV-arter på udbringningsarealet

På habitatdirektivets bilag IV er opført et antal dyre- og plantearter, der er beskrevet som værende af betydning for EU-fællesskabet. I Danmark er der ca. 40 bilag IV-arter, blandt andet er der flagermus, markfirben og stor vandsalamander. Arterne kræver streng beskyttelse, hvorfor deres naturlige udbredelsesområder skal sikres mod forringelser. Dyrene må for eksempel ikke fanges ind, deres æg ikke indsamles, og deres yngle- og rasteområde må ikke ødelægges.

Denne beskyttelsespligt gælder også i forbindelse med kommunens meddelelse af tilladelse og/eller godkendelse jf. reglerne i husdyrloven. Kommunen skal vurdere og sikre, at en gennemførelse af det ansøgte ikke medfører ødelæggelse eller beskadigelse af arternes yngle- eller rasteområder.

Assens Kommune har ikke kendskab til konkrete tilholdssteder/lokaliteter, der i denne sag kan være omfattet af bilag IV-arters yngle- eller rasteområder. Dette er ikke ensbetydende med, at disse lokaliteter ikke findes i området – bilag IV-arter kan vandre ind og ud af lokale områder.

Der sker ikke ændret jordbehandling på dyrkningsarealerne i forbindelse med den ansøgte udvidelse af dyreholdet. Der vil derfor i denne sag ikke forekomme ændret påvirkning af eventuelle tilholdssteder for bilag IV-arter, hvorfor det vurderes, at der således heller ikke sker forringelser af udbredelsesområderne.

På baggrund af de afgivne oplysninger i ansøgningen er det Assens Kommunes vurdering, at en gennemførelse heraf ikke vil medføre ødelæggelse eller beskadigelse af eventuelle yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter. Der skal derfor ikke meddeles særlige vilkår i denne forbindelse.

## **9.12 Bedste tilgængelige teknik**

Jf. lovens formålsbestemmelse er et af kravene for at opnå godkendelse, at der er gjort overvejelser om anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Forud for en § 12 godkendelse skal ansøger undersøge og vurdere mulighederne for at anvende BAT. I ansøgningen skal der redegøres for følgende forhold:

1. Beskrivelse af hvilke ledelses- og kontrolrutiner der anvendes for at styre husdyrbrugets miljøforhold herunder de anvendte teknologier.
2. Foder
3. Staldindretning
4. Forbrug af vand og energi
5. Opbevaring/behandling af husdyrgødning
6. Udbringning af husdyrgødning.

### **9.12.1 Management**

Carsten Flædekær driver selv bedriften og fungerer som både daglig leder og medarbejder.

I ansøgningen er der gjort rede for, at mark- og gødningsplaner samt gødningsregnskab udarbejdes i samråd med planteavlskonsulenten for, at få den optimale udnyttelse af næringsstofferne.

Ved mulige miljøuheld, som hvis gyllebeholderen eller dieseltank springer læk tilkaldes Falck og evt. slamsuger, og kommunen orienteres. Gyllebeholderne er tilmeldt den 10-årige beholderkontrol.

På bedriften suges gyllen fra gylletanken og op i gyllevognen. Der er alarmanlæg for temperatur- og elsvigt i alle stalde.

Assens Kommune stiller vilkår om indsendelse af beredskabsplan senest tre måneder efter godkendelsen er taget i brug.

### **9.12.2 Foder**

Der bruges færdigfoder på bedriften, men der er planer om at foderet på sigt skal blandes på ejendommen.

Færdigfoderet er tilpasset dyrenes behov mht. fysiologi for forskellige produktionsfaser, så udskillelsen af ufordøjet kvælstof og fosfor er minimal.

#### **Fosfor**

BAT-niveauet på fosfor ab lager, beregnet efter Miljøstyrelsens Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelig ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), maj 2011:

Søer: 23 kg P/DE x 186,05 DE = 4.279,15 kg P

Smågrise: 27,8 kg P/DE x 140,00 DE =	3.892,00 kg P
Slagtesvin: 20,5 kg P/DE x 5,56 DE =	113,98 kg P
Samlet BAT-niveau på fosfor	8.285,13 kg P

BAT-niveauet på fosfor er ifølge udregningen ovenfor 8.285,13 kg P ab lager, og af ansøgningen fremgår det, at der er 7.331,97 kg P ab lager, dermed er BAT-niveauet på fosfor overholdt.

Assens Kommune vurderer, at beregningen viser, at det vejledende BAT-niveau for fosfor er overholdt med det ansøgte. Der stilles derfor ikke skærpede vilkår til reduktion af fosfortab.

### 9.12.3 Bedste tilgængelige staldteknologi

BAT-niveauet er i ansøgningen udregnet på baggrund af Miljøstyrelsens Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT), maj 2011. Niveauet for ammoniak fordampningen fra staldanlægget er udregnet til at være 3.512, 31 kg N/år baseret på BAT-krav til gamle og nye stalde, og hvis staldanlægget var helt nyt er BAT-kravet udregnet til at være 3.111,87 kg N/år. I ansøgningskemaet i husdyrgodkendelse.dk har systemet udregnet en samlet emission på 3.109,36 kg N/år. Dette skyldes:

- at kun 56 % af den producerede gylle opbevares på ejendommen
- at der er etableret gyllekøling i drægtighedsstalden fra 2010
- at begge gyllebeholdere på ejendommen har fast overdækning

Følgende er redegørelsen for etablering af gyllekøling i drægtighedsstalden fra den ophævede §11 miljøgodkendelse fra 2009:

*"Ansøger ønsker at etablere gyllekøling i den ny løbe/drægtigheds-stald. Gyllekøling medtages som virkemiddel til reduktion af ammoniakfordampningen. Det er derfor af afgørende betydning, at anlæggets effektivitet ift. nedsætning af ammoniak-fordampningen kan beregnes og kontrolleres gennem en simpel egenkontrol (måling af driftstimer). Der henvises til BAT byggeblad Sv.St.01: version 1 af 19.05.09 - Køling af gylle i svinestalde. Det gældende BAT-byggeblad viser en gennemsnitlig ammoniakreduktion på 31 % ved køling med gns. 24 W/m<sup>2</sup> i forhold til referencestaldsystemet med delvist spaltegulv.*

*Hele gyllekølings installationen holdes inden for staldbygningens rammer, hvorfor det ikke kan udløse en særskilt tilladelse efter Miljøbeskyttelseslovens § 19 pga. kølemidlet, da køleslagerne /-anlægget ikke er i direkte forbindelse med jord. Udslip af kølevæske fra anlægget i forbindelse med et uheld vil være minimal, da der er indbygget trykfald stop. Et evt. udslip af kølevæske vil ligeledes nemt kunne opsamles i gyllekanalerne.*

*Formålet med at etablere gyllekøling er følgende:*

- *Nedsat ammoniakfordampning mindsker niveauet af ammoniak i staldluftten, hvilket kan bidrage til et bedre staldmiljø. Herudover vil mængden af ammoniak i lagertanken være forøget, som følge af den reducerede fordampning.*

- *Da energien fra gyllekølingen kan genanvendes til opvarmningen af de andre stalde er løsningen energibesparende.*

*Der nedstøbes køleslanger i bunden af gyllekummen. Fremløbstemperaturen til køleanlægget er 5 °C og der køles med 34,8 W pr. m<sup>2</sup>. Køleeffekten forventes at give en gennemsnitlig ammoniakreduktion på 30 %. Ifølge, Danske undersøgelser, kan ammoniakemissionen reduceres med ca. 10 pct., for hver 10 W/m<sup>2</sup> køleeffekt.*

*Gyllekummerne vil udgøre 604 m<sup>2</sup> af staldens samlede areal på 2.000 m<sup>2</sup>, efter beregning ifølge BAT-byggebladet;  
1,75 m<sup>2</sup> køleareal/so x 345 stipladser = 604 m<sup>2</sup>*

*Varmepumpens køleeffekt skal være min. :  
34,8 W/m<sup>2</sup> \* 604 m<sup>2</sup> = 21.019,2 W = 21,02 kW*

*Der skal derfor installeres en varmepumpe med en køleeffekt på min. 21 kW. Såfremt ansøger vælger, at installere en varmepumpe med en større køleeffekt end minimum, vil den gennemsnitlige faktiske driftstid være lavere end den gennemsnitlige driftstid.*

*Varmepumpens faktiske driftstid, forudsat at der vælges en varmepumpe med en køleeffekt på 40 kW, skal være min.:  
21 kW / 40 kW x 8760 timer/år = 4.600 timer/år*

Der er blevet indstalleret en varmepumpe med en køleeffekt på 42 kW og vilkårene til gyllekøling er opdateret jf. teknologibladet "Køling af gylle i stalde til søer og smågrise" fra den 26. januar 2011 udgivet af Miljøstyrelsen. Ansøgers konsulent har desuden oplyst, at der er lagt gylleslanger ud i 1.000 m<sup>2</sup> gyllekanal og opdateret de aktuelle tal for gyllekølingsanlægget.

To af de indkomne nabobemærkninger i høringen af ansøgningen om udvidelse på Langegyde 16 har omhandlet algevækst, og i sammenhæng med dette ammoniakfordampningen fra staldanlægget. Det fremgår af ovenstående, at de miljøkrav Miljøstyrelsen stiller til ammoniakfordampningen fra staldanlægget er overholdt. Natur- og Miljøklagenævnet har i øvrigt i tidligere klagersager behandlet klager over forventelig mere algevækst på f.eks. tage, som følge af en større fordampning af ammoniak fra staldanlægget, hvor udvidelsen sker. Afgørelsen fra Natur- og Miljøklagenævnet har været, at selvom algevækst under visse omstændigheder kan være en reel gene for naboer til et husdyrbrug, så er det en gene, der først og fremmest er af æstetisk karakter. Nævnet finder ikke, at den risiko for forøgede algebelægninger, som kan være en følge af naboskab til et husdyrbrug, i almindelighed kan begrunde, at der skal fastsættes vilkår, som er videregående end det sædvanlige krav om anvendelse af bedste tilgængelige teknologi til begrænsning af ammoniakfordampning, der skal fastsættes i overensstemmelse med gældende regler.

Assens Kommune vurderer på baggrund af dette, at der ikke er grundlag for at stille krav udover det vejledende niveau for ammoniakfordampningen i denne sag. De oplyste ammoniak reducerende tiltag fastholdes ved vilkår.

#### **9.12.4 Forbrug af vand og energi**

##### *Energi*

I ansøgningen er gjort rede for at bedriftens energiforbrugende aktiviteter er ventilation og belysning af stalde, og i ansøgt drift også gyllekøling og foderblanding. Energiforbruget er udregnet til at være (inklusive privatforbrug):

- Nudrift: 197.000 kWh (el) og 17.300 liter fyringsolie
- Ansøgt: 530.000 kWh (el) og 2.000 liter fyringsolie

Det er oplyst at normen på 586.200 kWh (Håndbog for svinehold 2007) for det ansøgte dyrehold, men her er ikke taget højde for gyllekøling og evt. fremtidig foderfremstilling.

Som energibesparende foranstaltninger er alt ventilation temperaturreguleret, der er brugt energibesparende belysning og varmen fra gyllekølingsanlæg genanvendes. Derudover føres der dagligt tilsyn.

Assens Kommune vurderer ikke der er grundlag for yderligere vilkår til energiforbruget, men fastholder oplysningerne i vilkår.

##### *Vand*

I ansøgen er vandforbruget (inklusive privatforbrug) opgivet til at være 11.600 m<sup>3</sup> i nudrift og i ansøgt drift forventes et vandbrug på 16.000 m<sup>3</sup> primært pga. flere dyr.

Normen for det ansøgte dyrehold er i ansøgningen udregnet til at være 16.368 m<sup>3</sup>.

Som vandbesparende foranstaltninger er der sat krybber under alle drikkepipler, stalden iblødsættes før vask og der vaskes med højtryksrensere. Derudover føres der dagligt tilsyn.

Assens Kommune vurderer ikke der er grundlag for yderligere vilkår til vandforbruget, men fastholder oplysningerne i vilkår.

#### **9.12.5 Opbevaring/behandling af husdyrgødning**

De eksisterende gyllebeholdere er etableret med fast overdækning, hvilket er BAT. Ifølge bilag 3 halveres ammoniak fordampningen fra gylletankene i forhold til naturligt flydelag.

Gyllebeholderne er i øvrigt omfattet af det generelle krav om beholderkontrol, der er fastsat til at skulle foretages henholdsvis hvert 5. og 10. afhængig af visse omstændigheder.

Se i øvrigt afsnit 9.7 omkring opbevaringskapacitet.

#### **9.12.6 Udbringningsteknik**

Bedriften får hvert år udarbejde mark og gødningsplan, så mængden af næringsstoffer tilpasses afgrøderne behov.

I Miljøstyrelsens wiki vejledning (juni 2013) står følgende:

*”De teknikker, der i marken kan reducere ammoniakfordampningen ved udbringning, er rettet mod at begrænse det tidsrum, i hvilket den mineralske del af kvælstofindholdet i gyllen er i kontakt med luften, eller sikrer, at den mineralske del forbliver på opløst form. Konkret omfatter det teknikker, der sørger for, at gyllen hurtigt kommer ned på eller i jorden, eller som giver gyllen en lavere pH-værdi (svovlsyrebehandling).*

*I forbindelse med serien af gennemførte vandmiljøplaner samt ammoniakhandlingsplanen er en stor del af de virkemidler, der kan reducere ammoniaktabet i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, allerede implementeret via husdyrgødningsbekendtgørelsen, der fastsætter generelle regler for, hvornår og hvordan husdyrgødning må udbringes. For udbringning af gylle gælder således, at gyllen som minimum skal udbringes med slanger og dermed ikke må bredspreddes. Endvidere skal gyllen på sort jord være nedbragt senest 6 timer efter udbringning. Flere af disse virkemidler er også nævnt i BREF-dokumentet for intensiv fjerkræ- og svineproduktion fra 2003 som elementer, der kan indgå i vurderingen af BAT. Fra 1. januar 2011 gælder desuden, at udbringning i sort jord og græsmarker skal ske ved nedfældning.*

*Når kravet om nedfældning i sort jord og græsmarker træder i kraft, vurderes de loubundne virkemidler at have reduceret ammoniakfordampningen ved udbringning af gylle på sort jord fra 20-30 % af total N til under 1 % - det vil sige en reduktion på ca. 95 % i forhold til udbringning ved bredspredning.*

*I vinterafgrøder vurderes de loubundne virkemidler af have reduceret ammoniakfordampningen fra ca. 30 % til ca. 12 % - det vil sige en reduktion på ca. 60 % i forhold til bredspredning. En yderligere reduktion af ammoniakfordampningen ved udbringning i vinterafgrøder vil kunne opnås ved nedfældning. De samfundsøkonomiske omkostninger ved denne teknologi er imidlertid uforholdsmæssig høje, da nedfældning af husdyrgødning kan medvirke til udbyttetab og desuden medfører en øget udledning af drivhusgasser. Alternativt vil svovlsyrebehandling af gylle kunne medvirke til at reducere ammoniakfordampningen i marken, men denne teknologi vurderes at være uforholdsmæssig dyr at indføre alene af hensyn til miljøeffekten i marken.*

*På denne baggrund er det Miljøstyrelsens opfattelse, at gældende lovregulering, herunder allerede gennemførte ændringer af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, vedrørende udbringning af husdyrgødning er BAT for så vidt angår ammoniakfordampningen i marken. Der er derfor ikke efter Miljøstyrelsens opfattelse grundlag for at fastlægge vilkår begrundet i BAT i relation til udbringning af husdyrgødning.”*

Assens Kommune stiller på denne baggrund ikke yderligere vilkår til udbringningen af husdyrgødning.

## **9.13 Affald og kemikalier**

### **9.13.1 Fast affald**

Alt fast affald afleveres på den kommunale genbrugsstation og evt. medicinrester afleveres også her.

Assens Kommune stiller ikke yderlige vilkår til dette, og henviser til ”Regulativ for erhvervsaffald” der findes på Assens Kommunes hjemmeside.

### **9.13.2 Olie- og kemikalieaffald**

På bedriften opbevares spildolie (EAK-Kode 02 01 08), som skal opbevares på fast gulv uden afløb og i opbevaringsbakke. Spildolien afhentes af olieleverandør.

Emballage fra kemikalier og pesticider (EAK-Kode 02 01 09) skyldes og afleveres på den kommunale genbrugsstation.

Veterinærmedicinsk affald (EAK-Kode 18 02 00) opbevares i køleskab og lukkede affaldsbeholdere. Afleveres til den kommunale genbrugsstation. Evt. rester af veterinære lægemidler (EAK-Kode 18 02 00) afleveres til dyrlægen.

Assens Kommune stiller ikke yderlige vilkår til dette, og henviser til ”Regulativ for erhvervsaffald” der findes på Assens Kommunes hjemmeside.

### **9.14 Spildevand**

Rengøringsvand fra staldende ledes til gyllebeholderne og ejendommen er tilsluttet offentlig kloak.

Afledning af tagvand fremgår af kort billagene (anlægstegning og oversigtskort). I dag sker en stor del af afledningen til en § 3 beskyttet sø, som tidligere har været registret som mose. Assens Kommune har foretaget to besigtigelser af naturområdet og har den 11. oktober 2012 justeret udpegningen til, at være en sø og ikke mose. Yderligere vurderer Assens Kommune, at en mertilledning af tagvand svarende til ca. 10 %, i forbindelse med denne udvidelse, forventeligt ikke vil medføre en tilstandsændring jf. Naturbeskyttelseslovens § 3.

Assens Kommune stiller nogle generelle vilkår til afledning af spildevand.

### **9.15 Ophør**

Ved ophør af produktionen vil stalde blive tømt og rengjort.

Assens Kommune stiller vilkår om tømning af stalde og udbringning af gødningsrester.

### **9.16 Sammenfatning**

Carsten Flædekær, Langegyde 16, ønsker at udvide sin svineproduktion. Udvidelsen skal foregå i eksisterende bygninger og en ny tilbygget smågrisestald. Der er søgt om ændring og udvidelse fra et tilladt dyrehold på 615 årssøer og 15.375 smågrise (7,2 – 30 kg) svarende til 213,6 DE til et dyrhold på 800 årssøer, 28.000 smågrise (7,3 – 32 kg) og 200 slagtesvin (32 – 107 kg) svarende til 331,6 DE. Det skal dog bemærkes, at den reelle udvidelse er mindre, da ejendommen i 2009 fik en miljøgodkendelse til 680 årssøer og 18.600 smågrise (7,2 – 31 kg) svarende til 247,4 DE,

som er udnyttet. 7-års reglen betinger dog, at der skal tages udgangspunkt i den tidligere produktionstilladelse.


Det er kommunens vurdering, at det ansøgte overholder de gældende miljøregler og kan gennemføres som beskrevet i ansøgningen og denne redegørelse. I godkendelsen skal der fastsættes vilkår, som ophøjer de afgivne oplysninger sammen med vurderingen i denne redegørelse til speciel lov for Carsten Flædekær, Langegyde 16. Disse vilkår vil sammen med kravene i den generelle miljølovgivning blive det nye reguleringsværktøj for anlæggelse og drift af virksomheden.

### **9.17 Offentlighed/naboorientering**

Sagsbehandlingen har fulgt offentlighedsprocedurerne for godkendelser efter § 12 stk. 2 i husdyrbrugloven. En foroffentlighedsfase på 14 dage og orientering af omboende indenfor lugtkonsekvensområde samt forpagtere. Der indkom bemærkninger fra fem omboende til ansøgningen om udvidelse, som både er besvaret individuelt og indarbejdet i miljøvurderingen.

Udkast til godkendelse i 6 ugers offentlig høring og samtidig orientering af omboende og klageberettigede interesseorganisationer er sket i perioden fra den 25. juni til den 6. august 2013. Der indkom bemærkninger fra tre omboende til udkastet til miljøgodkendelse, som både er besvaret individuelt og indarbejdet i miljøvurderingen. Bemærkningerne gav ikke anledning til ændrede vilkår.

Den endelige godkendelse offentliggøres tirsdag den 13. august 2013 med en klagefrist på fire uger. Øvrige myndigheder og interesseorganisationer orienteres via mails.



Trine Bonrud Helleskov  
Miljømedarbejder, Agronom  
Miljø og Natur





